יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשען (טאבעלען פון דער מלוכה לאטעריע זעה 8 און 9 זייט) היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 18 | Łódź, Niedziela, 21 stycznia 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ה׳ שבט תרצ״ד | № 18

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פרעמיער דאלפוס מאביליזירט
דעם יודישען פראנט-זעלנער-בונד
צום קאמף מיט׳ן נאצישען טעראר אין עסטרייך
שרעקליכער טעראר געגען יודען אין די עסטרייכישע פראווינצען

לינדענבורג, 20 (יט״א טעלעגראפיש) אין צוזאמענהאנג מיט דער שרעקנער צענזור אין עסטרייך, איז דעם יט״א-קארעספאנדענט נישט מעגליך צו פיהרען א נארמאלע דינסט. די פאליציי האט זיך לעצטענס געווענדעט צום יט״א מיט א התראה, אז אויב ער וועט באאונרוהיגען אויסלאנד מיט ידיעות פון עסטרייך, וועט ער ארויסגעשיקט ווערען פון לאנד. אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז געשאפען געווארען א בעהילף-דינסט אין לינדענבורג, א שטעטעל אויף דער משעכאסלאוואקישער טעריטאריע נאהנט פון דער עסטרייכישער גרעניץ. מיר ברענגען דא די ערשטע ידיעה פון לינדענבורג.

פון די עסטרייכישע מערב-פראווינצען, ווי: טיראל א. אנד. קומען-אן אלארמירענדע ידיעות פון דער דארטיגער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע ווערען אויף א שרעקליכען אופן טעראריזירט פון די נאצים, צוליב וואס די יודען גרייטען זיך צו ענטלויפען פון זייערע היימען. אין בריף צו קרובים שרייבען די ארטיגע יודען, אז די רעגירונג איז נישט אימשטאנד צו בעקעמפען די נאציאנאל-סאציאליסטישע שטימונג.

דער נאצי-טעראר האט זיך לעצטענס אויך שטארק פערשארפט אין וויען גופא. דאס איז א פועל-יוצא פון איטאליענישען שטאאטס-סעקרעטאר׳ס בעזוך אין וויען, בעת וועלכען די האקענקרייצלער האבען פערפרייט הונדערטער טויזענדער פלוג-בלעטליך מיט די אויסרופען: „הייל היטלער!“ „הייל מוסאליני!“

די רעגירונג האט מאביליזירט דעם „יודישען פראנט-זעלנער-בונד“, און גערופען די מיטגלידער צו גאסען-דינסט. די יודישע פראנט-זעלנער מאכען אויסרופען „הייל דאלפוס“.

ס׳געהען קלאנגען, אז דאלפוס מאכט בע-מיהונגען צו דערנעהנטערן זיך צו די סאציאל-דעמאקראטען אין קאמף געגען די נאצים.

אין משך פון די לעצטע טעג, האט די פא-ליציי אדורכגעפיהרט רעוויזיעס אין די לאקאלען פון די לינקע ארבייטער-פארטייען, א רעוויזיע איז אויך אדורכגעפיהרט געווארען אין לאקאל פון דער „ווינער ארבייטער-צייטונג“.

עסטרייך וועט מעהר נישט זוכען
קיין פערשטענדיגונג מיט דייטשלאנד

ווין, 20 (סס. טעל.)

די רעדע, וועלכע קאנצלער דאלפוס האט געהאלטען אויף דער זיצונג פון קריסטליך-סאציא-לען קלוב עטליכע שעה, נאכדעם ווי דער איטא-ליענישער וויצע-אויסערן-מיניסטער סוביטש איז גע-קומען פון וויען, איז די גרעסטע פאליטישע סענ-סאציע אין עסטרייך.

דער קאנצלער האט געזאגט, אז שוין מיט א חודש צוריק האט די עסטרייכישע רעגירונג גע-מאכט בעמיהונגען אנצוהויבען אנ׳ערנסטע דיפ-קוסיע וועגען א פערשטענדיגונג צווישען עסטרייך און דייטשלאנד.

אויף דעם דאזיגען זשעסט האט בערלין גע-ענטפערט מיט א נייער גענעראל-אפענסיווע געגען עסטרייך, צוליב דעם טראכט שוין איצט נישט עסטרייך וועגען א פערשטענדיגונג מיט דייטשלאנד און רופט די גאנצע געזעלשאפט צו פערטיידיגען די אומאפהענגיקייט פון לאנד.

דעם גרעסטען איינדרוק האט געמאכט די שטעל אין דער רעדע, וועלכער איז געווען גע-ווענדעט צו די עסטרייכישע ארבייטער. דער קאנ-צלער האט עפענטליך דערמאהנט די ארבייטער זייער פליכט צוזאמענצוארבייטען מיט דער רעגי-רונג, כדי צו פערטיידיגען דאס לאנד.

ווין, 20 (סס. טעל.)

צוליב דער אנוועזענהייט פון איטאליענישען מיניסטער סוביטש האבען די עסטרייכישע היטלע-ריסטען געמאכט א גאנצען מאנ איינגעארדנעט דע-מאנסטראציעס אין פערשידענע טיילען פון שטאט.

די היטלעריסטען האבען געוואלט בעווייזען ווי שטארק זיי זענען אין עסטרייך.

ווין, 20 (סס. טעל.)

דער איטאליענישער שטאאטס-סעקרעטאר סו-ביטש האט היינט אויפגענומען די זשורנאליסטען, וועלכע ער האט ערקלעהרט, אז צווישען עסטרייך און איטאליען הערשען הארציגע בעציהונגען, ער האט אויך ערקלעהרט, אז די עסטרייכישע אומאפ-הענגיקייט דארף דערהאלטען ווערען.

שוין די לעצטע טעג
אויף פיעטריקאווער 59 געוו. „Rogów“
פון גרעסטען אנאטאמיש-פאטאלאגישען
מוזעאום
וואס בעזיצט 6 אפטיילונגען, איבער 1000 עקספאנאטען, זעלטענע נאטור-ערשיינונגען פון דער וועלט ווי: צוויי צוזאמענגעוואקסענע קינדער (Sjami) א ציקלאפ מיט איין אויג, א קינד מיט 2 פנימ׳ער א. ז. וו.
אפען טעגליך פון 11 פריה ביז 11 אוועגד.
◆ איינטריט נאר 25 גר. ◆

שלאסערי-ארבייטען,
ווי: אויך אויטאגענישע שווייסונגען, מעטאל-בעארבעטונגען, מא-שינען-טיילען
פיהרט אויס בילי:
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

גינסטיגע געלעגענהייט!
ווילא
א זעהר שענע נייע לוקסוס-ווע
אין ווישניאווא-גורא, נעבען וואלד, איז פרייזווערטיג צו פערקויפען. ערנסטע רעפלעקטאנטען ווערען געבעטען אפצוגעבען אפערטען אונטער „F. F.“ אין דער אדמיג. „נייער פאלקסבלאט“.
111

ווירטיג פאר פענסיאז-אינהאבער!
צו פערמיטען **ווילא**
א נייע לוקסוסאווע
אין ווישניאווא-גורא
פון 22 שעהנע זוניגע צימערן (קארידאר-סיסטעם) נעבען וואלד. זעהר בעקוועם פאר פענסיאנאט און עהנליכע צוועקען. אפערטען אין דער אדמיניסטראציע פון „נייער פאלקסבלאט“ אונטער „H. G.“
110

ביליג און גוט!
די זייט 32 יאהר עקזיסטירענדיג
קאנטא-ביכער-פאבריק פון ס. מאשענבערג
יעצט אונטער דער פירמא
„KSIĘGA“
פיעטריקאווער 45 Piotrkowska 45
עמפפעהלט פאר׳ן יאהר 1934 די בעסטע בוכהאלטעריע-ביכער אין גרויסען אויסוואהל צו פאבריקס-פרייזען.
25% ביליגער 25%

צענטראלער יודישער האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען
עקספאזיטור אין לאדז, פיעטריקאווער 20.
היינט, זונטאג, דעם 21 טען ד. ח. 4 א זייגער נאכמ. קומט פאר אין לאקאל פון שניידער-צעך, פיעטריקאווער 20
א קאנפערענץ פון האנדווערקער-פריינדען און צעכן
מיט דער בעטייליגונג פון וויצע-פרעזידענט פון פערבאנד פון האנדווערקער-קאמערן אין פוילען ה׳
ראסנער
טאג-ארדנונג: 1) שאפען א האנדווערקער-ראט אין לאדז ביי דער עקספאזיטור; 2) נאוועליזאציע פון האנדווערקער-געזעץ; 3) וואהלען צו דער האנדווערקער-קאמער; אויף וועלכער אלע ווערען געבעטען צו קומען פינקטליך.
צענטר. יוד. האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען
עקספאזיטור אין לאדז
פרעזעס: י. ווייצמאן

זאל גאנץ לאדז וויסען
אז דעם גרעסטען אויסוואהל פון
מעבעל
— ווי: —
שלאפצימער,
עסצימער,
גאבינעטען
ווי אויך איינצעלנע געגענשטענדע בעקומט מען נאר ביי דער איבעראל בעוואוסטער פירמע
ח. לאזניק
לאדז, גדאנסקא 44, טעל. 162-56.

סמארשי פעלדשער
A. Neumark
האט זיך איבערגעצויגען אויף
28 פאלודניאווא 28
טעלעפאן 163-46
נעמט אן פון 10-8.30 פריה און 2-4 נ.מ.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

א הערצליכען מזל-טוב
ווינשען מיר אין נאמען פון אלע 150 סוחרים פון דער האלע נאוואמיעסקא № 19, אונזער געעהרטען וויצע פרע-זעס פון קליינהענדלער-פעראיין אגרא-דאווע 10, און פרנס פון יוד. קהלה
ה׳ משה העגדעל און פרוי
צו דער חתונה פון זיין איינציגע טאכטער פרל. לאה
מיט ה׳ יצחק זאנדמאן
און דעם יונגען פאר ווינשען מיר א גליקליכע צוקונפט
די קאמיסיע פון דער האלע נאוואמיעסקא 19.

פאר גאלד,
ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. med. I. Gajst
האט זיך איבערגעצויגען אויף
זגערזשער 40, טעל. 119-45
נעמט אן פון 10 ביז 11 און פון 5-6 אוו.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ג. שעף
ה׳ יהושע סאלאמאנאוויטש
צוליב׳ן טויט פון זיין
מוטער נ״ע
דאס פערסאנאל פון דער פירמע
„ראש און סאלאמאנאוויטש“
אגראדאווא 1.
227

פאלעסטינא וועט צוטיילט ווערן אויף צוויי טיילען

די אראבישע פרעסע מעלדעט וועגען א יודישע און אראבישע פאלעסטינא

ירושלים, 20 (ספ. טעל.)

די אראבישע פרעסע מעלדעט ווידער, אז די ענגלישע מאנדאטאר-מאכט האט אויסגעארבייט א פראיעקט וועגען טערטיילען פאלעסטינע אויף צוויי אויטאנאמישע טיילען: אנ'אראבישע און יודישע. יעדער טייל וועט האבען א בעזונדערע שפראך, בעזונדערע שולען, פאליציי און זעלבסטפערוואלטונגען. וואס שייך די פערטיידיגונג פון לאנד, געריכטס-וועזען, קאמוניקאציע או"וו וועלען די אונטערליגען דער קאמפעטענץ פון דער לאנדעס-רעגירונג מיט'ן אנטייל פון די פארשטעהער פוןביידע טיילען אין פאלעסטינע. מיט דער לאנדעס-רעגירונג וועט אנפיהרען אנ'ענגלענדער, דער פארזיצער פון דער מאנדאטען-קאמיסיע.

עטליכע שטעט ווי ירושלים, בית לחם, נוצרת און חיפה וועלען בעקומען א ספעציעלען זעלבסט-פערוואלטונגס סטאטוס

דער יודישער פליט באכמאן

וועלכער האט געשאסען מיט א „סטראשאק" אין דער דייטשער אמבאסאדע

וואַרשא 20 (טעלעפאניש)

דער פערהאַלטענער יודישער עמיגראַנט, וואס האט דאנערשטאג געשאסען פון אַ פלאָווער אין דער דייטשער אַמבאַסאַדע האט זיך אַרויסגעוויזען אַלס יהושע יאָסקאַר באכמאַן. ער האט לאנגע יאהרען געוואוינט אין אאכען, אַ שטאט, וואס געפינט זיך אויף דער דייטש-בעלגישער גרענעץ.

אויסער דעם, וואס די היטלער רעגירונג האט ביי איהם קאנפיסקירט זיין געשעפט האט מען נאך ביי איהם צוגערויבט 50 טויזענט דייטשע מאַרק.

פון די קרייזען, וואס שטייען נאהענט צו דער דייטשער אמבאסאדע גיט מען איבער, אַז דער דייטשער אַמבאַסאַדאָר אין פוילען זאל פארלאַנגען אַז מען זאל באכמאַנען אַרויסגעבען דער דייטשער רעגירונג. באַכמאַן איז אָבער אַ פאליטישער עמיגראַנט און ער האט אין פוילען בעקומען אַזיל רעכט און ער וועט דעריבער דער דייטשער רעגירונג נישט אַרויסגעגעבען ווערען.

נעכטען איז באַכמאַן אויסגעהערט געוואָרען דורכ'ן אויספארשונגס-ריכטער, וועלכער וועט בעשטימען, צי ער וועט זיצען ביז'ן פראצעס, אדער ער וועט אויף קויציע העראויס זיין אויף דער פריי.

געגען אפגעבען דייטשלאנד דאס סאאר-געביט

העררעז זיך אלץ אפטערע שטימען

שטראַסבורג, 20 (ספ. טעל.)

דער סאצ. ארגאן „דייטשע פרייהייט" וואס דערשיינט אין סאאַר-געביט, אַרומרעדענדיג די פאליטישע לאגע אין סאאר, קומט צום אויספיהר אַז היטלערס איינפלוס האט זיך דארט לעצטענס בעדייטענדיג פערקלענערט. די ס. ד., וועלכע שטעלט מיט זיך פאר דעם רוקען-ביין פון אַנטי-היטלערישען פראנט אין סאאר-געביט, האט זיך קאנסאלידירט און פערשטאַרקט. די קאמוניסטען וועלען בעת'ן פלעביסציט גיין האַנד ביי האַנד מיט די ס. ד. און קאטאליקען, וואס זעען אונטער דעם דרוק פון די דייטשע געשעהענישען געוואוינט געצוואונגען זיך אַנצושליסען אין היטלערישען „דייטשען פראנט" אין סאאר, הויבען זיך איצט וואס אַמאל שטאַרקער אַנטקעגענצושטעלען דעם איינפלוס פון די באַצי און ווערען פאליטיש זעלבסטשטענדיג.

צו דעם קומט נאך צו דאס, וואס די בעפעלקערונג גיט זיך וואס אמאל בעסער אפ אַ רעכנונג דערפון, אַז דאס סאַאַר-געביט וואלט זיך ווירטשאַפטליך געפונען אין אַ קאַטאַסטראפאלער לאַגע, אויב דאס לאנד וואלט איצט אַריבער צו היטלערן.

אין בערלין פערשטייט מען דאס און דעריבער וואלט מען דארט אַזוי שטאַרק געוואלט, דאס סאַאַר-געביט זאל זיך אומקעהרען צו דייטשלאנד אָהן אַ פלעביסציט. „דייטשע פרייהייט" טרעט קאַטעגאריש אַרויס געגען דעם און פאדערט פון די אייראפעאישע מלוכות, זיי זאלען אין דער פעלקערליגע שיצען דאס סאַאַר-געביט געגען היטלערישע טעראָר.

זיצונג פון מיניסטארען-ראט

וואַרשא, 20 (טעלעפאניש)

היינט נאָכמיטאָג איז פארגעקומען אַ זיצונג פון מיניסטאָרען-ראט. אויפ'ן טאָג-אָרדנונג האָבען זיך געפונען די געזעץ-פראיעקטען וועגען דערהאַלטען די אָרדנונג אויף די באהנען, וועגען בעקעמפען פראַסטיטוציע, וועגען בעקעמפען ווענערישע קראנקהייטען און שווינדזוכט.

די אָנגענומענע פראיעקטען וועלען אריינגעטראגען ווערען אין סיים.

דער דייטשער ענטפער צו פראנקרייך

וועגען די ענטוואפנונגס-פראיעקטען

בערלין, 20 (ספ. טעל.)

דער אויסערן-מיניסטער נויראט האט היינט איבערגעגעבען דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר פאנסע דעם דייטשען ענטפער אויף די פראנצויזישע ענטוואפנונגס-פארשלאגען. דער ענטפער ווערט דערווייל געהאלטען בסוד. ווי די פרעסע שרייבט האט דייטשלאנד אפגעווארפען דעם פראנצויזישען פראיעקט.

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.)

מינ. סיימאן איז היינט צוריקגעקומען פון גענף און האט גלייך אנגעהויבען צוזאמען מיט מאקדאנאלד'ן צו שטודירען דעם דייטשען ענטפער אויף די פראנצויזישע ענטוואפנונגס-פארשלאגען.

20 טויזענד טויטע

האט געזאלט ברענגען די ערד-ציטערניש אין אינדיען

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.)

די ידיעות, וואס קומען אן וועגען דער ערד ציטערניש אין אינדיען זענען זעהר טראגיש.

די שטאדט מוזאפארקור ליגט אין חורבות. פון אונטער די חורבות הערט מען געשרייען פון די פערוואונדעטע, וועלכע מ'קען נישט העלפען צוליבן פעהלען פון ארבייטס-הענד.

לויט פערשידענע ידיעות זאל די צאהל דער הרגעטע בעטרעפען די מוראדיגע צאהל פון 20 טויזענד.

שטורם אויף דער פרייטאגדיגער סיים-זיצונג

צוליב דעם נייעם נ.פ.ר.'ישען דעפוטאט קולטשיצקי

ווארשא, 20 (טעלעפאניש)

די זיצונג פון סיים האט זיך אנגעהויבען מיט אפנעהמען די שבועות פון די נייע דעפוטאטען, וועלכע פערטרעטען די „בריסקער". ס'זענען בעקומען אלע נייע דעפוטאטען אויסער ראטיי, וועלכער וועט קומען צו דער נאָהנטסטער זיצונג.

ווען עס קומט צו דעם פראָפ. קולטשיצקי (נ. פ. ר.) אפצוגעבען די שבועה, האבען זיך געהערט געשרייען פון די סאנאטארישע בענק:

— שפיצעל! שפיאָן!

מ'בעשולדיגט איהם אין דינען דער אָקופאציע-מאכט בעת דער מלחמה.

ווען דער טומעל שטילט זיך איין טרעט מען צו דער טאָג-אָרדענונג.

דער לעצטער פונקט איז געווען דער דרינגענדיגער פארשלאָג פון די פויערים-דעפוטאטען, „וועגען שלאָגען פויערען אין מעיב און מזרח גאליציען. עס נעמט אַ ווארט צו דעם פארשלאָג דער פויערן-דעפוטאַט קריסא. ער ווערט פערשריגען פון דער סאנאציע-דעפוטאטען. זיין רעדע ווערט נישט געהערט צוליבען טומעל.

„קיינער — זאָגט ער — האט נישט געקאָנט דערלאָזען דעם געדאנק, אז אין אומאָפהענגיגען פוילען זאָלען פוילישע פויערים געקאטעוועט און געשלאָגען ווערען. מען האט געקאָנט מיינען, אז די שווערע צייטען פאר'ן פוילישען פויער האָבען זיך שוין געענדיגט. אָבער די לעצטע „פאציפיקאציע" אין מיטעל און אין מערב גאליציע האָבען געוויזען עפיס אנדערש. פאָליציי-אָפטיילונגען זענען בעגאנגען געוואלד טאטען און האָבען געפייניגט די בעפעלקערונג. מען האָט געשלאָגען יונגע און אלטע, פרויען און מענער.

צום סוף פערלאנגט ער, אז עס זאָל אָנגענומען ווערען די דרינגליכקייט.

נעגען דעם איז ארויסגעטרעטען דער דעפ. סאנאציע. די דרינגליכקייט פון פאָרשלאג ווערט אפגעוואָרפען.

צום שלוס פון דער זיצונג נעמט א וואָרט דער דעפוטאט ליפינסקי (סאנאטאָר) אויף א דערקלערונג.

— איך נעם די פעראנטוואָרטליכקייט פאר מיין דערקלערונג — זאָגט ער — איך חזר איבער מיינע אויסרופען, וועלכע זענען אפשר נישט געהערט געוואָרען אין טומעל — לודוויג קולטשיצקי איז געווען אנ'אגענט פון די אָקופאציע רעגירונגען און פאר איהם טאָר נישט זיין קיין פלאץ אין סיים.

אוירען, נאז און האלז-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספעצ. פאר אינערליכע קראנקהייטען
צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15
נעמט אן פון 6 ביז 7 אוונט.

Dr.
Silberstrom
11 ZIELONA 11
הויט און ווענערישע קראנקהייטען
נעמט אן: 9—1 מיטאג און פון 4—9 אוו.
לעטשניצע פריזען.

Dr. med.
Z. Datyner
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

1934 אכטונג, 1934
סוחרים און דעטאליסטען!
טיש-וואגען, דעצימאל-וואגען, קילא געוויכטער און ליטער-מאסען געסטעמפעלט פון 1934 בעקומט מען הורט און דעטייל צו פאבריקס-פרייזען אין הורט-אייזען-געשעפט
A. WENGER, Łódź
PIŁSUDSKIEGO 10.
בעמערקונג: אויך מויש איך אלטע וואגען אויף נייע.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 5—9 אוונט.
זונטאג פון 10—1 בייטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזען

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוועגד.

Dr
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראזי-קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

עלעגאנטע דאמען און עלעגאנטע הערן
קויפען שיך נור ביי
A. Ogórek
ŁODŹ, ZAWADZKA 11.

וויכטיג פאר דער לאדזער בעפעלקערונג
דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז איז ערעפענט געווארען דאס
אמבולאטאריום
ביים פעראיין „עזרת עניים"
נאדלודסא 8, טעל. 153-99
וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 אוו. שיקט ארויס דאקטוירים - ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים
ווי אויך דענטיסטישע הילף
ושטשעפעניע אין דער אמבולאטאריע און אויסער דער אמבולאטאריע פאר א מינימאלען אבצאהל נעהמט אויף אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אפצאהלונגען.
די פערוואלטונג.

לאדזער!
ווען איהר פארט קיין ווארשא
טא ווייסט, אז גוט צו עסען, גוט זיך ווייילען און פערברענגען די פרייע שעה'ן אין אנ'אנגענעהמער סביבה, קאן מען נאר אין באר
„מעטראפאל"
טלאמאצקע 13.
זאמעל-פונקט פון יודישע ליטעראטן, זשורנאליסטען און קינסטלער; פון 8 אוו. קאנצערט און דאנסינג.
געשמאקע און נארהאפטע מיטאגען פון 4 שפייזען (מיט פיש) 2 זל.; 3 שפייזען 1.50, 2 שפייזען 1 זל.
נערענקס-זשע: אייער ארט אין ווארשא איז אין „מעטראפאל" טלאמאצקע 13

געענדיגט די סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראט

דער פלעביסציט אין סאר-געביט מוז פארקומען

גענף, 20 (ספּ. טעל.)

דער ראט פון דער פעלקער־ליגע האט פארענדיגט די סעסיע און האט ערלעדיגט די וויכטיגסטע פראגע וועגן די צוגרייטונגען צום פלעביסציט אין סאאר־געביט, ס'איז געקומען צו א פארשטענדיגונג, דער בעריכטס־אפגעבער באראן אלאיזי האט פארגעלייגט, אז ס'זאל געוועהלט ווערן א קאמיסיע פון 3, וועלכע זאלען אויף דער מאי־סעסיע אפגעבען א ראפּארט וועגן די פּראבלעמען פון פלעביסציט.

אין דער רעזאלוציע ווערט געזאגט, אז די קאמיסיע דארף 1) אדורכשטודירען די פּראהארדנונגען וואס צילען צו פארזיכערען מיט אלע מיטלען די ריכטיגקייט פון דער פלעביסציט־פּראצעדור 2) צו שטודירען די ענטשפּרעכענדע מיטלען, כדי צו פארזיכערען די בעפעלקערונג פאר רעפּרעסיעס און פאר דראהונגען, וועלכע קענען ווירקען אויף דער אויפריכטיגקייט פון דער אפּשטימונג, 3) צו דערהאלטען די ארדנונג בעת'ן פלעביסציט.

פאל באנקור איז מסכים מיט דער רעזאלוציע און האט בעטאנט, אז קיינער טאר נישט ליידען פאר זיין שטעלונג בעת'ן פלעביסציט, די ענגלישער און טשעכאסלאוואקישע דעלעגאטען האבען אונטערשטיצט די רעזאלוציע, וועלכע איז איינשטימיג אנגענומען געווארען.

גענף, 20 (ספּ. טעל.)

מיט. בעק האט היינט אויפגענומען בענעשן, דעם הויך־קאמיסאר פון דער פעלקער־ליגע אין דאנציג לעסטער, דאן האט ער אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט פאל באנקור און טיטולעסקו.

די ווירטשאפט אין דייטשלאנד מוז ווערען ריין-אריש

רעדע אין דער קעלנער האנדעלס-קאמער

בערלין, 20 (יט"א טעלעגראפיש)

אין דער האנדעלס־קאמער אין קעלן, האט באראן פאן שרעדער געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט געזאגט, אז די ראסען־פאליטיק וועט מיט דער גאנצער שארפקייט אנגעווענדעט ווערען אין דער ווירטשאפטס־פאליטיק. די ווירטשאפט אין דייטשלאנד — האט באראן שרעדער געזאגט — מוז ווערען ריין אריש.

קאלאנעל וועדזשוואוד איז בעגייסטערט

פון יודישען אויפבוי-ווערק אין א"י

ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש)

קאלאנעל וועדזשוואוד, וועלכער ווײלט איצט אין ארץ־ישראל, האט איבערגעגעבען דעם יט"א פארשטעהער, אז ער איז ענטציקט פון די ריזיגע פארשריט, וואס דאס לאנד האט געמאכט זייט זיין לעצטען בעזוך אין יאהר 1927. קאלאנעל וועדזשוואוד איז מעגייסטערט פון דער יודישער ענערגיע.

„יודיש" געשלעג אין אונגארישן פארלאמענט

בודאפעשט, 19, (יט"א) אויף דער זיצונג פון אונגארישען פארלאמענט איז בעת א רעפּאטע איבער דער אנטיסעמיטישער פראפּאגאנדע פון די נאציס געקומען צו א געשלעג צווישען נאציסטישע און סאציאליסטישע דעפוטאטען. א סאציאליסטישער דעפוטאט האט פארגעווארפען דעם נאצי־דעפוטאט מעסקא, אז ער האט גענומען געלד ביי יודען. עס איז אויסגעבראכען א געשלעג, בעת וועלכען מעסקא איז שטארק צושלאגען געווארען.

בודאפעשט, 19 (יט"א) די רעגירונג האט בעשלאסען צו שליסען די אוניווערזיטעט אין פינפקירכען (פעטש) צוליב דעם, וואס אין רעזולטאט פון אנטיסעמיטישען סטודענטען־שטרייק האבען זיך אויף דער אוניווערזיטעט אינסקריבירט בלויז 190 סטודענטען.

„אייזערנע גווארדיע" האט צוגעגרייט אנ'איבערקעהרעניש

געפונען געוועהר פון דייטשער אויסארבייטונג

בוקארעשט, 20 (יט"א טעלעגראפיש)

אין לויף פון די אויספארשונג וועגען מארד פון פרעמיער דוקא, האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די „אייזען־גווארדיע" האט געהאט צוגעגרייט אנ'איבערקעהרעניש אנ'אייגענע רעגירונג. ס'איז אויך פעסטגעשטעלט געווארען, אז דאס געוועהר, וואס מ'האט געפונען ביי די לעצטע רעוויזיעס, איז פון דייטשער אויסארבייטונג.

בוקארעשט, 20 (ספּ. טעל.) דער סטודענט קאנסטאנטינעסקו, וועלכער האט דערשאָסען דעם פרעמיער דוקא, און זיבען מיטהעלפער וועלען געמשפּט ווערען דורכן מיליטער־געריכט.

ערקלערונג פון דער ציונ. עקזעקוטיווע

געגען דער רעוויזיאניסטישער פעטיציע

לאנדאן (י.ט.א.) מיט די אונטערשריפטען פון פּראָפ. בראָדעצקי און בערל לאָקער האט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע ארויסגעגעבען אנ'ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט געזאגט, אז די ענטפערונג פון דער פעטיציאנס־אקציע דורך דעם פארבאנד פון ציוניסטען רעוויזיאניסטען איז אויפגענומען געווארען אהן א פריהערדיגער בעראטונג און אהן דער צושטימונג פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, וועלכע בעטראכט די דאזיגע אקציע אין איצטיגען מאמענט אלס אומצוועקמעסיגע און שעדליכע.

אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון קאנגרעס — ווערט אין דער ערקלערונג געזאגט — ווערען ציוניסטען = יחידים און ציוניסטישע קערפערשאפטען דערמיט אינסטרואירט זיך צוריקצוהאלטען פון בעטייליגען זיך אין וועלכער עס איז פארם אין דער דאזיגער פעטיציע.

לסוף ווערט מיטגעטיילט, אז אינגיכען וועט פערעפענטליכט ווערען א מעהר־אויספיהרליכע ערקלערונג וועגען דעם ענין.

עפענטליכער דאנק

איך האלט עס פאר מיין אנגענעהמע פליכט מיטצוטיילען אייך פאלגענדעס:

לאנגע יאהרען האב איך פערבראכט ביי מיין ווארשטאט, נישט אפגעבענדיג זיך קיין חשבון, וואס פאר א געפאהר עס טראגט אין זיך די קאלטע שטיינערנע פאדלאגע. געווענליך, ווען עס פלעגען אנקומען די קעלטען, פלעג איך פיהלען עפעס א מין רייסענ'ש און ברעכעניש אין די גלידער און ביינער, אויף וואס איך האב נישט געלעגט קיין גרויס אכט. אבער לידער! שווער בין איך דערפאר בעשטראפט געווארען. אין משך פון דער צייט האבען זיך די שמערצען אלץ מעהר פערגרעסערט, אזוי, אז פאר מיט גרויס אנשטרענגונג האב איך געקאנט קומען צו דער ארבייט. כ'האב בעקומען א געפעהרליכען ריעומאטיזם! וואס ווייטער זענען די שמערצען געווארען אלץ שטארקער און אלץ עפטער. האב איך געמוזט בלייבען אין בעט, כ'האב זיך געפיהלט שוואך חרוב. עס האט מיר געראטען צו מוזען איינגאנצען איבערלייטען די ארבייט. אבער א גוטע עצה פון מיינעם א בעקאנטען האט מיך פעראיטען פאר דעם אויסזוכטסלאזען צושטאנד. א פאר חדשים צוריק, בעת כ'האב שוין גארנישט געוואוסט, מיט וואס איך קאן מיר העלפען, האב איך בעשלאסען אויסצופראבירען די טאבלעטקעס טאגאל. „אויב דאס וועט דיר נישט העלפען, וועט דיר שוין גארנישט העלפען", האט מיר געזאגט מיין בעקאנטער. וועלכער האט געוואוסט, וויפיל פערשיידענסטע מיטלען איך האב שוין אויסגעפרובט שוין נאכ'ן איינגעהמען א פאר טאבלעטקעס, האב איך דערפיהלט, אז די שמערצען טרעטען אפ און כ'האב ווידער געקאנט רוהיג שלאפען. היינט בין איך פולשטענדיג געזונד און כ'פיהל זיך ווי נייגעבוירען. דעריבער קאן איך אלע ליידענדע געבען נאר די עצה: „נעמט די טאבלעטקעס טאגאל און איהר וועט פטור ווערען פון אייערע שמערצען".

מיט הארציגער בעגריסונג

וו. שימאנסקי

באלעטיב, גארבארניע.

סקאנדאלען און פעטש אין פראנצויזישען פארלאמענט

צוליב דער גרויסער סטאווסקי-אפערע

פאריז, 20 (ספּ. טעל.)

בעת דעם שארפען ארויסטריט פון דעם רעכטען דעפוטאט הענריא וועגען סטאווסקי־אפערע און וועלכען ער האט דערמאנט די נעמען פון פאל באנקור, דע־מאנזי, באנע, א. א. איז געקומען צו געוואלדיגע טומאנטורעס אין פארלאמענט.

בעת די סעקונדאנטען פון דע מאנזי און הענריא האבען געפרובט צו ערלעדיגען דעם ענין אויף א פרידליכען אופן, האט דער דעפוטאט לאזשראנזיליע געפאטשט דעם דעפוטאט פעריע, דעם רעדאקטאר פון „לא ליבערטע".

איינע פון די גרעסטע סענסאציעס איז די פראגע פון רעוואלווער, מיט וועלכער סטאווסקי האט געזאלט בעגעהן זעלבסטמארד, לויט די ערקלערונגען פון וואנזא, האט סטאווסקי געקויפט דעם רעוואלווער מיט א וואך פאר'ן טויט. די פרויע סטאווסקי ערקלעהרט אבער, אז איהר מאן האט דעם רעוואלווער נישט געהאט, עטליכע צייטונגען האלטען ווייטער, אז סטאווסקי האט בשום אופן נישט געקענט בעגעהן קיין זעלבסטמארד.

די צייטונגען שרייבען, אז שאטאנס רעגירונג וועט צוליב דער אפערע פאלען נאך היינטיגען דינסטאג.

פאריז, 20 (ספּ. טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיט דער סטאווסקי־אפערע איז נעכטען פערהערט געווארען דער רעדאקטאר פון דער צייטונג „אָ'זש'רדיי" און פון דער וואכענשריפט „אז עליט", פאל לעוי: עס איז דורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע אין דער וואוינונג פון דעפוטאט באנאר, און ס'איז נאך א פערהער ארעסטירט געווארען אין שאמאני סטאווסקי'ס חבר וויא.

סטאווסקי איז נישט געווען קיין יוד

און האט אפילו נישט געשטאמט פון יודען

פאריז, 20 (ספּ. טעל.)

ווי ס'שטעלט זיך ארויס איז נישט סטאווסקי, נישט זיין פאטער און נישט אפילו זיין זיידע קיינמאל קיין יודען נישט געווען, זיי זענען געווען פראוואסלאוונע סטאווסקי'ס מוטער איז אי ערגעגאנגען פון פראוואסלאוונעם גלויבען אויפן קאטאליציזם.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

שטורמישער ערפאלג! יעדע פארשטעלונג אויספערקויפט! דער גרעסטער סוקצעס פון סעזאן!

גאסטאויפטריטען פון די בערימטע אפערעטען־ארטיסטען

ווירא קאניעווסקא

און פאול ברייטמאן

אין די הערליכע מעלאדישע אפערעטע אין 3 אקטען פון ס. וואלף

„קאטינקא"

„קאטינקא"

היינט, זונטאג, מאנטאג 9 אוונט, צום 4־טען מאל

ווירא קאניעווסקא — „קאטינקא"; פאול ברייטמאן — „בערקא".

צוליב די נייע פאראָרדנונגען הויבען מיר אן די פארשטעלונגען פינקטליך 9.15 אין אוונט.

מארגען, מאנטאג, ווערט נישט געשפילט.

אכטונג, בזשעזשין! מארגען, מאנטאג, 9 אוונט אין קינא „בייקא" נור 1 איינציגער אויפטריט פון ווירא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן אין דער אפערעטע „קאטינקא"

ארום רוזוועלטס פלענער

אמעריקא וועט ארויסלאזען פאפיר-געלד אויף 10 מיליארד דאלאר

וואשינגטאן 20 (ספּ. טעל.)

די וואלוטע קאמיסיע פון פארלאמענט דערקלערט אין איהר בעריכט וועגען רוזוועלטס פארשלאג וועגען אראפדריקען דעם קורס פון דאלאר, אז דאס אויסבילדען א סטאבילזירונגס פאנד האט פאר א ציל צו שיצען דעם דאלאר און די אמעריקאנער גאלד זאפאסען געגען די אגריפען פון אויסלענדישע אינסטיטוציעס. (בעמיינט איז דער ענגלישער אויסגלייך פאנד).

בעת דער דיסקוסיע האט דער קאמיסיע מיטגליד פויזינגער אויסגעדריקט די איבערצייגונג, אז דאס אויסבילדען דעם אמעריקאנישען אויסגלייך פאנד וועט ארויסרופען א קאמף, וואס וועט ארום כאפען די גאנצע וועלט.

דער פינאנס מיניסטער האט אריינגעטראגען אין פארלאמענט אנ'אויסבעסערונג צו רוזוועלטס פינאנס־פלאן. די דאזיגע אויסבעסערונג גיט רוזוועלט'ן דאס רעכט ארויסצולאזען פאפיר געלד אויף צעהן מיליארד דאלאר, אנשטאט ווי ס'איז פריהער געווען פאראויסגעזעהן, אויף צוויי מיליאן.

בענזין-אויפרייס אין א ווארשאווער אפטייק-סקלאד

ווארשא, 20 (טעלעפאניש) אין אפטייק־סקלאד פון רוזשיצקי אויף מארשאלקאווסקא 82 איז פארגעקומען א גרויסער בענזין־אויפרייס. דער גאנצער סקלאד איז פערברענט געווארען. צוויי פערזאן א פאטער מיט א זוהן זענען שווער פערוואונדעט און אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, ד. 21-טען יאנואר 1934

9,00 גאטעסדינסט. 9 05 גימנאסטיק. 9.10 גראמאפאן, ידיעות. 9,40 גראמאפאן. 9,55 הויז־ווירטשאפט. 10 גאטעסדינסט, 11.57 צייט־סיגנאל, ידיעות. 12,15 מוזיק, פריהמארגען, פעליעטאן. 2,25 מוזיק. 3,00 גראמאפאן. 3'20 דזשעז־מוזיק. 4,00 אוידיציע פאר קינדער. 4,30 גראמאפאן. 4,45 הומארעסקע. 5,00 שמועסען. 5,15 פאלקס־מוזיק. 5,45 פוילישע פאלקס־מוזיק. 6,00 אוידיציע 640 געזאנג. 7,05 ספארט־קאמוניקאט. 7,10 פערשידענעס. 7,30 פראגראם פאר יוגענד. 7,45 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאדז. 7,50 קאנצערט. 8,50 ידיעות. 9,00 פעליעטאן, 9,15 פרעהליכע כוואליעס פון לעמבערג. 10,15 ספארט־ידיעות פון די פוילישע ראדיא־סטאציעס. 10'25 מוזיק. 11,00 ידיעות און קאמוניקאטען. 11,05 טענץ־מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

4,10 — הילווערסום — דזשעז־מוזיק. 5—רוים — אפערעט פון וואגנער. 6.45 — דאווענטרי—קאמעראל־קאנצערט. 7—וויען — פידעל־קאנצערט. 750 — בראטיסלאוו — אפערע 8,15 — מינכען — אפערעטקע „באקאטשא". 8,40 — רוים — אפערעטקע פון אפענבאך. 10,05—לאנדאן—סימפאנישער קאנצערט.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	86.25
3 פראצענטיגע בודאָוולאנע —	41.00
4 „ דאלארוֹבקא —	51.25
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	56.88
8 „ ווארשאווער פאנד־בריף	51.50
8 „ לאדזער „ „	48.00
ענגלישער פונט — — —	27.80
דאלאר — אפיצ. — 5.56 נישט אפיצ. —	5.51
גאלד־דאלאר — — — —	8.96
גאלד־רובל — — — —	4.63
דייטשער מארק — — —	2.10

Dr. med. H.LUBICZ

ספעציאליסט פאר וועגעריסע און געשלעכטס־קראנק

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.

נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אוועגד. זונטאג פון 9—11 בייטאג

ד"ר העלער

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע

8 טראַוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.

זונטאג פון 11—2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזן

לאדז
21 יאנואר 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
21 יאנואר 1934

שווערער ענין פארן פעלקערבונד-ראט

ווי אזוי פיהרט מען דורך דעם פלעביסציט אין סאאר-געביט?

שוין אויף דער ערשטער זיצונג פון דער איצטיגער סעסיע פון פעלקער-בונד-ראט (וועלכע קומט אגב פאר אונטער דעם פארזיץ פון פוילישען אויסערן-מיניסטער יוזעף בעק–) איז געווען קלאר, אז די סעסיע וועט דורכגעהן אונטער דעם צייכען פון דריטען רייך, הגם דייטשלאנד האט געהאט פערלאזען דעם פעלקער-בונד מיט א קלאפ אין טיר, וואס האט אפגעהילכט אין דער גאנצער וועלט-פאליטיק.

ערשטענס, איז די פאליטישע אויפמערקזאמקייט קאנצענטרירט נישט אזוי ווייט אויף די אפיציעלע אויבייטען פון דער סעסיע, נאר, ווי געוועהנליך, אויף די אונטערהאנדלונגען, וואס קומען פאר הינטער די קוליסען און אין וועלכע עס זענען בעטייליגט די גרויסע מלוכות. צווייטענס, ווערען אין כמעט אלע וויכטיגע פונקטען פון דער סעסיע בעריהרט פראגען, וואס האבען א שייכות צו דייטשלאנד און קאנען נישט געלעזט ווערען אהן דעם אנטייל פון היטלערלאנד. ווי וויכטיג עס זאלען נישט זיין די בעזונדערע פונקטען פון דער טאג-ארדנונג, האט קיינער פון זיי נישט אזא בעדייטונג ווי די פראגע וועגען דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ און די פראגע פון דער קאנפערענץ איז ענג פערבונדען מיט די דייטשע בעוואפנונגען און מיט די פאדערונגען וועגען בעוואפנונג, וועלכע ווערען מיט גרויס עקשנות דורכגעזעצט דורך דעם איצטיגען דייטשלאנד. צו דייטשלאנד האבען א שייכות די פראגען וועגען דער קאנסטיטוציע פון דער פרייסטאט דאנציג, וועגען די נאציאנאלע מינדערהייטען, ענדליך וועגען דער צוגרייטונג פון פלעביסציט אין סאאר-געביט, אנ'ענין, וואס נעהמט אן גאנץ שארפע פארמען און איז מסוגל צו ברענגען גאר גרויסע פערוויקלונגען אין דער אייראפעאישער פאליטיק.

די פראגע וועגען סאאר-געביט האט איצט בעקומען א בעזונדערס גרויסען אינטערעס, זי פיגורירט אין אלע געהיימנישפולע פראיעקטען, וואס געהען ארויס פון בערלין, דאס סאאר-פראבלעם נעהמט אן דעם כאראקטער פון וועלט-בעדייטונג.

לויט דעם ווערסאלער טראקטאט איז דער סאאר-געביט אפגעטיילט געווארען פון דייטשלאנד, כדי צו געבען פראנקרייך א פערגיטיגונג פאר די שאדענס, וועלכע עס האבען אין דער צייט פון קריג געליטען די פראנצויזישע קויהלען-גרובענס אין צפון-פראנקרייך. די קויהלען-גרובענס פון דאזיגען געביט זענען איבערגעגעבען געווארען צו עקספלואטאציע די פראנצויזען. די פראנצויזען האבען בעקומען א רייהע רעכט און פריווילעגיעס נישט נאר אויף ריין עקאנאמישע געביטען, נאר אויך אין הלכת אדמיניסטראציע פון דעם ראיאן.

פאר דער פערוואלטונג פון סאאר-געביט איז געשאפען געווארען א ספעציעלער רעזשים, וואס ווערט קאנטראלירט דורך דעם פעלקער-בונד. דער געביט ווערט פערוואלטעט דורך א קאמיסיע פון פינף פערזאן, וואס ווערט אויסגעוועהלט דורכ'ן פעלקער-בונד. איצט שטעהט בראש פון דער קאמיסיע דער ענגלענדער נאקס.

דער בעפעלקערונג (פון אנ'ערך 750 טויזענט מאן) זענען גאראנטירט אלע רעכט פון א פרייער דעמאקראטישער מלוכה און ס'איז נאך בעשטימט געווארען, אז נאך פופצעהן יאהר פון זינט עס איז אריינגעטראטען אין קראפט דער ווערסאלער טראקטאט, דארף אין דעם געביט דורכגעפיהרט ווערען א פלעביסציט, דאס הייסט די בעפעלקערונג אליין דארף זיך ארויסזאגען צו וועלכער מלוכה זי וויל אויף ווייטער געהערן. די פראגען קאנען זיין דרייערליי: צי וויל די בעפעלקערונג, אז אין סאאר-געביט זאל בלייבען דער איצטיגער רעזשים, עס הייסט, אז די פערוואלטונג זאל בלייבען אין די הענד פון פעלקערבונד, אדער דער געביט זאל אריבערגעהן צו פראנקרייך אדער צו דייטשלאנד. דער פלעביסציט דארף פארקומען אין א יאהר ארום, דעם עלפטען יאנואר 1935.

די רעזולטאטען פון פלעביסציט וועלען בעהאנדעלט ווערען דורכ'ן פעלקערבונד און עס וועט ארויסגעטראגען ווערען אנ'ענטגילטיגע דעציזיע מכוח דער אנגעהעריגקייט פון סאאר-געביט צו דער אדער יענער מלוכה.

עס איז געבליבען שוין איין יאהר ביז צום פלעביסציט און עס איז פערשטענדליך, אז די פער-אינטערעסירטע מלוכות, פראנקרייך און בעזונדערס דייטשלאנד, הויבען אן צו ווערען נערוועאיש. דער פעלקערבונד דארף צוטרעטען צו ארגאניזירען דעם פלעביסציט, אבער אין משך פון דער פערגאנגענער צייט זענען צוגעקומען אזעלכע אומשטענדען, וואס קיין שום טראקטאט האט נישט געקאנט פאראויסזעהן, עס איז געקומען דער היטלעריזם מיט אלע זיינע ווילדע עקסצעסען.

נאך איידער די נאציס זענען געקומען צו דער מאכט, איז די לאגע אין דעם געביט געווען נישט קיין גאר גוטפריינדליכע. די דייטשען האבען נישט אויפגעהערט צו פערשיטען דעם פעלקער-בונד מיט אנקלאגעס אויף די פראנצויזען, אז זיי נוצען אויס זייער לאגע, כדי צו „פראנצויזישען" דאס לאנד, אז זיי שאפען פראנצויזישע שולען, אז זיי בעמיהען זיך אומעטום ארויסצושטויסען די דייטשע השפעה. אבער אין דער ווירקליכקייט איז קיין אונצופרידענהייט צווישען דער בעפעלקערונג פון סאאר-געביט נישט געווען מיט דער פראנצויזישער השפעה, ווייל די בעפעלקערונג האט איינגעזעהן, אז סיי מאטעריעל, סיי מאראליש האט זי גרויס גענוצט פון פראנקרייך. עס איז דעריבער געווען א ספק, פאר וועמען אייגענטליך די מעהרהייט פון דער בעפעלקערונג וועט זיך ארויסזאגען בעת'ן פלעביסציט. מען איז געווען זיכער, אז נעבען די דייטשע סימפאטיעס זענען אין לאנד פאראן אויך גרויסע סימפאטיעס פאר פראנקרייך.

אויב אבער מען האט פריהער געקאנט רוהיג אפווארטען דעם פלעביסציט, האט זיך די לאגע גרינדליך געביטען פון זינט עס זענען געקומען צו דער מאכט די נאציס. לויט די אנווייזונגען פון בערלין האבען די היטלעראווצעס אנגעהויבען צו ענטוויקלען אין סאאר געביט א געוואלדיגע אגיטאציע און האבען גענומען איינפיהרען „גלייכגעשאלטעטע" ארדנונגען. די נאציס האבען אנגעהויבען צו טעראריזירען די בעפעלקערונג, דראהענדיג יעדען איינציגען, וועלכער האט נישט ארויסגעוויזען די געהעריגע סימפאטיעס צו זיי און צום פיהרער. עס איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז די קאמיסיע פון פעלקערבונד האט געמוזט איינינגע מאל אינטערווענירען, כדי צו שיצען די טיילען פון דער בעפעלקערונג, וועלכע ווילען נישט ווערען גלייכגעשאלטעט לויט דעם איצטיגען דייטשלאנד. אין לעצטען בעריכט פון דער פערוואלטונגס-קאמיסיע ווערט די לאגע אין סאאר-געביט געמאלט אין גאר פינסטערע פארבען. און די פראנצויזען קוקען זעהר ערנסט אויף דעם מצב, וואס האט זיך דארט געשאפען.

און דערווייל טרעטען די היטלעריסטישע דעפוטאטען ארויס אויך אין דער פראגע מיט דער חוצפה, וועלכע זיי האבען ארויסגעוויזען אויך ביי אנדערע געלעגענהייטען. אזוי פאדערט בערלין, אז דייטשלאנד זאל צוריקבעקומען דעם געביט אהן קיין שום פלעביסציט.

די פראגע וועגען סאאר-געביט בעקומט אנ'אלגעמיינעם אינטערעס פאר דער גאנצער פאליטיק אין אייראפע. ווייל פון דער פראגע איז אנגעלאנגט די געשטאלטונג פון די בעציהונגען צווישען פראנקרייך און דייטשלאנד בכלל און דאס איז דאך דער צענטראל-פונקט, ארום וועלכען עס דרעהט זיך ביים היינטיגען טאג דאס פראבלעם פון שלום און מלחמה אין דער וועלט.

אט דעם קאמפליצירטען ענין האט געהאט צו לעזען די איצטיגע סעסיע פון פעלקערבונד-ראט.

מיט דעם ׳קריזיס איז נישט פויגעל־דיג

מיינונג פון א בעקאנטען פוילישען עקאנאמיסט

אין ווארשא האט די טעג דער בעריהמטער פוילישער פראפעסאר אדאם קושישאוואסקי געהאלטען א פארטראג וועגען איצטיגען קריזיס און וועגען די מיטלען, וואס ווערען געגען איהם אנגעווענדעט אין די פעראייניגטע שטאטען פון אמעריקע און אין די אייראפעאישע מלוכות.

דער פראלעגענט האלט, אז דעם מקור פון איצטיגען קריזיס דארף מען זוכען אין די פעהלערען פון ווערסאלער טראקטאט. פרעז. ווילסאן האט געהאט ערקלערט, אז ער פערלאנגט נישט פון בעזיגטען דייטשלאנד נישט קיין טעריטאריעס, נישט קיין קאנטריבוציעס. אבער אין דער זעלבער צייט האבען די פעראייניגטע שטאטען נישט פאדערענדיג קיין קאנטריבוציעס און נישט אנטיילנעהמענדיג אין די רעפאראציעס (ענטשעדיגונגען), געפאדערט פון זייערע פערבינדעטע די קריגס-חובות. בעזונדערס גרויסע חובות האט געהאט ענגלאנד, וועלכע האט אפט געמוזט אליין לייהען געלד, כדי דאס געלד צו בארגען אנדערע מלוכות.

דייטשלאנד איז געווען געצוואונגען צו צאהלען די רעפאראציעס און נישט האבענדיג קיין געלד צו צאהלען, האט זי אדער געבארגט געלד, מעהרסטענטיילס אין אמעריקע, אדער זי האט געצאהלט מיט סחורות. אזוי אבער ווי מיט דער צייט האט מען קיין סחורות מעהר נישט געוואלט אננעהמען, האבען אנגעהויבען צו פאלען די פרייזען פון די סחורות. פון דער אנדערער זייט האט אמעריקע, בעזיצענדיג גרויסע קאפיטאלען, אנגעהויבען אויסבארגען געלד אויף זעהר נידריגע פראצענטער. דאס געלד האט אמעריקע אינוועסטירט אין האנדעל, אין אינדוסטריע און אין אויסלענדישע הלוואות. די אמעריקאנישע עקאנאמיסטען האבען בערעכענט, אז די פערשולדיגונג פון האנדעל, אינדוסטריע, לאנדווירטשאפט און דער מלוכה בעטרעפען אנ'אכציג פראצענט פון גאנצען נאציאנאלען פערמעגען אין די פעראייניגטע שטאטען. ווען די פרייזען פון די לאנדווירטשאפטליכע ארטיקלען זענען געפאלען כמעט אויף 50 פראצ., האט די לאנדווירטשאפט אויפגעהערט צו צאהלען איהרע חובות און באלד דערנאך אויך דער האנדעל און די אינדוסטריע.

די אקציע פון פרעזידענט רוזוועלט בעשטעהט קודם כל אין דעם, אז עס זאלען בעפרייט ווערן פון זייערע חובות די פערשולדיגטע צווייגען פון דער ווירטשאפט. נאכן פאלען פון דאלארס-קורס האט זיך אנגעהויבען דאס ענטלויפען פון קאפיטאלן, רוזוועלט האפט אבער, אז אויב די פרייזען וועלען זיך הויבען, וועלען די קאפיטאלען צוריקקומען און די בעלי-חובות וועלען בעצאהלען זייערע פערפליכטונגען.

דער ביזאיצטיגער רעזולטאט פון אזא פאליטיק איז דערווייל נישט קיין גינסטיגער. אמת, עס איז געקומען א געוויסע אויפלעבונג אין דער אינדוסטרי, די ארבייטסלאזיגקייט האט זיך פערקלענערט, אבער דער הויפט-ציל, די הויבונג פון די פרייזען, איז נישט דערגרייכט געווארן. וועגען דעקען די חובות קאן אלץ נישט זיין קיין רייד.

מען האט אויך נישט פערקלענערט די שטייערן, פערקעהרט, עס ווערען פראיעקטירט נייע און דאס מוז ברענגען צום פאלען פון די פרייזען.

א צווייט מיטעל אין קאמף געגען קריזיס זענען די גרויסע עפענטליכע ארבייטען. אבער עס ענטשטייט די פראגע, וואו זאל מען נעמען געלד דערויף? אין איטאליען העלפט זיך מוסאליני ארויס דערמיט, וואס ער „לייהט" אין די שפאר-קאסעס, אין פראנקרייך האט מען ארויסגעלאזט באנעס אויף א סומע פון 32 מיליארד פראנק און דאס נישט קיין סטאוויסקי-באנעס, נאר אמת'ע וועלכע מען וועט אמאל מוזען צאהלען. אין דייטשלאנד האבען די עפענטליכע ארבייטען אנגענומען א בפירוש'ן כאראקטער פון בעוואפנונגען, אין ענגלאנד גלויבט מען ווייניג אין דער ווירקזאמקייט פון די עפענטליכע ארבייטען אין קאמף געגען קריזיס. קיין אנדערע מיטלען צו שאפען געלד אויף די ארבייטען איז נישטא, ווייל נישט אויסלאנד וועט בארגען, נישט מען קאן די נויטיגע געלדער ארויספרעסען דורך שטייערן. פראפ. קושישאוואסקי זעהט פאראויס אז אין די לענדער, וועלכע האבען זיך צופיל אנגאזשירט אין די עפענטליכע ארבייטען, וועט מוזען קומען צו א צוזאמענברוך פון די וואלוטעס.

אויך אין פוילען איז די לאגע נישט קיין גלענצענדע. אמת, דער בודזשעט געפינט זיך אין גלייכגעוויכט, אבער די אלגעמיינע ווירטשאפטליכע קאניונקטור האט זיך פערערגערט און ווייטער פערגרעסערן די שטייערן איז נישט מעגליך.

זאלץ קאן מען זיך נישט פערגינען

און א שוועבעלע איז א געגענשטאנד

די מלוכה-מאנאפאלען פאר דער סיים-קאמיסיע

די בודזשעט-קאמיסיע פון סיים האט פרייטאג בעטראכט איינע פון די וויכטיגסטע צווייגען פון מלוכה-הכנסה — די מאנאפאלען, וועלכע האבען געגעבען אין פערלאפענעם יאהר א קנאפ דריטעל פון אלע מלוכה הכנסות!

דער פעסטסטער ביסען פאר דער רעגירונג איז דער טאבאק-מאנאפאל אין בודזשעט יאהר 1932,33 האט ער איינגעצאהלט דער מלוכה-קאסע 339 מיליאן זלאטעס (מיט 11 מיליאן ווייניגער ווי אין פריערדיגען יאהר). צום קומענדיגען בודזשעט יאהר 1934-35), וועלכער ווערט איצט בעשלאסען אין סיים, וואלט די רעגירונג געוואלט „אויסרויבערען" ביי דער בעפעלקערונג 340 מיליאן.

דער צווייטער. לויט דער גרויס פון די מלוכה הכנסות איז דער ספירט מאנאפאל וועלכער דארף געבען דער מלוכה-קאסע אין קומענדיגען בודזשעט-יאהר 220 מיליאן זלאטעס (מיט 10 מיליאן ווייניגער ווי אין פריהערדיגען בודזשעט-יאהר.

אלע מאנאפאלען צוזאמען דארפען איינברענגען דער מלוכה-קאסע 645 מיליאן זלאטעס. אויסער טאבאק און ספירט, זענען, ווי בעוואוסט, נאך מאנאפאליזירט: דער זאלץ-פראדוקט און די שוועבעלעך-פראדוקציע. אויך די מלוכה-לאטעריע גייט אריין אין חשבון פון מלוכה-מאנאפאלען.

אלע מאנאפאלען צוזאמען בעשעפטיגען היינט 13.265 ארבייטער. 2037 בעאמטע, 175 אנגעשטעלטע און 48 מייסטערס. זייערע לוינען זענען לעצטענס פיל מאל געקירצט געווארען — אזוי ווי די לוינען פון אלע מלוכה-אנגעשטעלטע.

רעפערירט וועגען די אלע מאנאפאלען האט אין דער בודזשעט-קאמיסיע דער סאנאטאריש- דעפוטאט הער טשאפסקי. פון זיין רעפעראט דערוויסען מיר זיך פיל פרטים וועגן דער בויט אין לאנד.

אלס בייששפיל פון דער לאגע אין לאנד קענען מיר נעמען דעם זאלץ-מאנאפאל. בישט אין מענש מיינט, אז ס'קאן שוין נישט זיין קיין ביליגערע זאך. ווי זאלץ. אבער דאס איז א טעות. א סימן, אז אויף די קרעסען נוצט מען נישט כמעט קיין זאלץ. דאס ביסעל זאלץ, וואס מען נוצט דארט יא, איז שווארץ זאלץ פאר בהמות.

ענליך איז אויך די לאגע מיט שוועבעלעך. אין דארף בכלל און אויף די קרעסען בפרט געוועהנט מען זיך כמעט אפ פון שוועבעלעך.

דער רעפערענט מאכט א קאנקרעטען פארשלאג ביליגער צו מאכען זאלץ און שוועבעלעך, און איינפיהרען א רייהע רעפארמען אין די מאנאפאלען בכלל.

אלס וויכטיגסטע פון די דאזיגע רעפארמען דארף פעררעכענט ווערען דער פארשלאג צו שאפען איין געמיינזאמע דירעקציע פון די מלוכה-מאנאפאלען. די דאזיגע דירעקציע דארף פיהרען אנ'איינהייטליכע פרייזען-פאליטיק.

מיט א שלעכט-פערבארגענער פרייד דערציילט דער רעפערענט וועגען די „דערפאלגען" פון ספירט-מאנאפאל, די קאנסומציע פון טאבאק איז געפאלען. זאלץ נוצט מען ווייניגער, ווי פריהער. שוועבעלעך — אויך. אבער — בראנפען אין דער איינציגער אויסנאם פאר'ן לעצטען יאהר. בראנפען האט מען אין לעצטען יאהר גענוצט מעהר, ווי פריהער (אין די ערשטע 6 חדשים פון בודזשעט יאהר 1933-34 האט מען פערקויפט דריטהאלבען מיליאן ליטער משקה מעהר, ווי אין די ערשטע 6 חדשים פון פריהערדיגען בודזשעט-יאהר. פארוואס? ווייל משקה איז ביליגער געווארען!

דער רעפערענט קומט צום אויספיהר, אז מען דארף ווידער אמאל אראפלאזען די פרייזען אויף בראנפען און „ס'וועט גיין".. נאך בעסער..

דער רעפערענט דערציילט, אז די צאל פון שטראפטע פערברעכענס לגבי דעם ספירט-מאנא-

(ווייטער זעה 9-טע זייט)

פאר זון-אויפגאנג *)

א קאפיטעל פון ראמאן „אויף פעלדער" פון יוד. קאלאניזאציע אין ראטנפערבאנד

פון פרץ הירשביין

בערע האט די ביטש וואס ער האט געהאלטען אין דער רעכטער האנט, איבערגעגעבען דער לינקער, און מיט זיין רעכטען ארעם האט ער אראפגענומען לאנעס קאפ. זיין הארץ האט שטארק געקלאפט. ער האט געוואוסט אז לאנע העריט זיך צו צום קלאפען פון זיין הארצען; ער האט נישט געוואלט זיין הארץ זאל איצט אזוי האמערען, — אבער ער האט געהאט זיין הארץ נאכגעהן. ס'הארץ האט געפאדערט נעהנטער צו זיך דריקען דעם קאפ פון מיידעל, וואס „טוט איהם אזוי פיל צו להכעיס"... ס'הארץ האט געפאדערט אויף א ווילע צו פערגעסען אן דער רעוואלוציע, פערגעסען אן סערפ און האמער און נאר טראכטען פון איצטיגען באגינען; דער ערשטער באגינען נאך אזא לאנגען, לאנגען זומער, ווען א פרוי, וואס איז צומאל פאר איהם א רעטעניש, זיצט דיכט-ביי-זייט לעבען איהם, האלט אזוי באהעפט דעם קאפ אויף זיין ברוסט...

יוסף האט געזוכט רייד אנצוהויבען מיט סימקען, די טשיקאווע איז זי, די סימקע און זיינע אויגען. א מיידעל, וואס האט גאר א סך איבערגעלעבט געווען אין פאגראמען און בירגער-קריג, און מאכט פון דעם קיין וועזען נישט, עס דוכט איהם, אז זי מאכט אויך נישט קיין וועזען — נישט פון דער רעוואלוציע און נישט פון ליבע, איהם איז טשיקאווע וואס אזוינס די דאזיגע סימקע שמועסט מיט לאנען; און בכלל, וואס האט די דאזיגע צוויי פרוי צו דערנעהנטערט איינס צום אנדערען. יוסף ווייסט, אז לאנע געהט פון צייט צו צייט שלאפען צו סימקען. איצט זיצט ער לעבען איהר, „ער וויל זי פיהלען באהעפט און זי איז פארט ווייט, אפשר איז דאס זיין שולד; זי שפירט אין איהם נישט די צוגעלאזענקייט. א פרויס מהות איז וואכזאם צו דעם — ווער עס איז צו איהר געניגט. און ער, יוסף, איז דאך בכלל צו קינדער נישט אזוי געניגט ווי עס באדארף צו זיין. ער האט געטריבען דאס מזל מיט בייקען, טאמש ער האט געוואוסט אז איהר קאפ איז פערטראקען מיט דעם יונגען שנעק, מיט בערעס בריג-דער... פונדעסטוועגען איז איהם ליב, וואס סימקע האט דעם קאפ אראפגעלאזען אויף זיינע פיס, האט זיך בעקוועם געמאכט און איז אנטשלאפען, געהאלטען מיט'ן קאפ אויף זיינע פיס.

לאנע האט אויפגעהויבען דעם קאפ האט זיך אויסגעגלייכט, א ווילע געקוקט צום באגינען און צוריק אנגעשפארט דעם קאפ אויף בערעס ברוסט. ס'איז איהר גוט, וואס אויפ'ן וואגען האט קיינער איצט נישט פערמאגט קיין רייד. ווען זי האלט איהר קאפ אויף בערעס ברוסט, — פערשווינדט זיין געשטאלט פון איהר דמיון, מיט איהרע פערמאכטע אויגען זעהט זי זיין איצטיגע געשטאלט נישט אזוי גרויס, גרויס איז ער איצט פאר איהר דמיון; א גרויסער אזא איז ער דא נישט לאנג באגעגענט די אקסען, וואס האבען געשלעפט דעם אקער און אויפגעריסען די הארבסטיגע ערד — זעהען אויך אזעלכע גרויסע געווען. איצט פאהרט ער... פונדעסטוועגען און וואוהין פאהרט ער מיט איהר? ער פיהרט זי פון וועלט צו וועלט; ער פיהרט זי פון א נאכט ארויס און א לויטערען באגינען. זי האלט פערמאכט די אויגען און שפירט, אז דער באגינען ווארימט איהר פנים אויף וועלכען עס ליגט זיך טויבער טוי...

לאנען האט עס פלוצים א שוידער געטאן. אפנים, זי האט איינגעדרימעלט און אליין נישט געשפירט; אין דרימעל האט זי אזוינע שוידער געטון און איבערגעטראגען דעם קיהלען שטראם פון איהר ליב דעם שווינדעלדיגען בערען.

זי האט אויפגעהויבען דעם קאפ אריינגעקוקט אין בערעס אויגען. געוואלט וויסען, ווי אזוי האט בערע איהר פלוצימדיגען שוידער אויפגענומען.

— כ'בין געשלאפען, בערע? — האט זי שטיל געפרעגט.

— יא, ביזט געשלאפען, שפאר אן דעם קאפ; שלאף איין; ביזט אוודאי א גאנצען נאכט אויף געווען... שפאר אן דעם קאפ.

זיינע רייד זענען געווען רוהיגע רייד; אזוי רעדט א פאטער צו זיין קינד, נישט געווען קיין ציטער און קיין שרים.

— ניין, בערע, מיך פערדריסט וואס איך בין איינגעשלאפען, יעדע רגע איז איצט א שאד, קוק ווי דער טאג וואקסט און וואקסט, (און וואקסט פון דער טיפעניש ארויס... זעהסט דער מארגען-שטערן איז שוין אויך פערגאנגען... זיי זענען ביידע איינגעשלאפען...

בערע האבען די קעפ אומגעווענדעט צו סימקען און יוסף'ען. סימקע האט זיך איינגעקנוילט און איז איינגעזונקען אריין אין יוסף'ס ארעמס; איז געשמאק געשלאפען, און יוסף, א זיצענדיגער, האט געהאלטען זיין קאפ אויף סימקעס קאפ.

— שטעל זיך א ווילע אפ — האט לאנע שטיל געזאגט, — כ'וועל הערען, ווי דער טאג קומט אן...

בערע האט געטריבען אפשטעלען די פערד אויף א ווילע.

— ניין, בערע, זאלען די פערד פאמעליך שפאצירען; ווען מען פאהרט דוכט זיך, אז מיר קומען נעהנטער צום טאג... דו ווילסט נישט רעדען, בערע; נו, גוט, וועל איך שווייגען, איצטער איז גוט צו שווייגען...

— כ'האב שוין לאנג געטראכט פון אזוינער איינציגער נאכט — האט בערע גערעדט, ווי געלאזט זיך די ווערטער גלאט אזוי פאר זיך — האב געקלערט מ'וועט זיך ארומטאן; דער זומער וועט אוועק, וועט מען זיך דורכפאהרען און זעהען, יא... די יונגע האבען שוין פארן זומער אויפגעבויט... דו ביזט דעמאלט אליין אהין מיר געפאהרען צוועקגעיאגט זיך אין פארטאגס אויטאמאביל... האב איך געטראכט: ווארט, ווארט, מוטעס זיך ארומטאן... שלאפסט, לאנע?

לאנע איז נישט געשלאפען: מיט פערמאכטע אויגען האט זי זיך צוגעהערט צו יעדעס ווארט, וואס ער האט געלאזען פאלען פון זיין מויל. אומגעריכטע רייד זענען עס געווען; גאר אומגעריכט האט ער פאר איהר אנטפלעקט אז דעמאלט, ווען זי איז מיט'ן אגראנאם ארויסגעפאהרען איבערן טעמפ — האט עס איהם פערדראסען, זי וואלט איצט וועלען מיט עפעס איהם בעלוינען; מיט א ווארט אן איינ-און-איינציגע איהם געבען צו וויסען, ווי טיף זי איז פול מיט דאנק, פאר דער איצטיגער בשורה, ווייל זי נישט איבערשלאגען זיינע רייד; אפשר וואלט ער נאך עפעס זאגען; קיין בעסערס האט ער נישט געקאנט געפינען איצט איהר צו דערציילען.

זי האט ווייטער אויפגעהויבען דעם קאפ, אבער סע'ל זיך אויסגעגלייכט לעבען איהם, גענומען פון זיין האנד די לייצעס און אפגעשטעלט די פערד. זי האט אריינגעקוקט אין בערעס פנים; שוין געווען גענוג לייכטיג און זי האט קלאר געקענט ארויסצוהערען יעדען מוסקול אין זיין פנים. זי זעהט, ווי פאר איין זומער איז זיין פנים לענגער געווארען; לייכטע קנייטשען איבערגעזייטען ביי ביידע זייטען מויל, ערבסט איז זיין פנים נישט טרוקען, — נאר ערבסט מיט ערבסט האט ער צו איהר נאר וואס גערעדט די דאזיגע רייד, האבען די זומער-טעג א בלעטער געטון פאר איהר דמיון. אפגעדעקט איהרע שוין בעהאלטענע זומער-טעג — אט דאס ליכט ווייקט אפ די פערשמאכטענע און מיט טוי-בעדעקטע ערד...

לאנע האט אראפגעלאזען צו זיך בערעס קאפ און שטיל געקושט זיין שטערען. ער האט נישט געפרובט אפצוהאלטען צוריק, און זי האט נישט פערלאנגט, ער זאל עס טון, ווייל דאס וואס זי טוט איצט צו איהם, געהערט נישט צום איצטיגען באגינען; געהערט צו א צייט בסך-הכל מיט א חדשים צוויי-דריי צוריק, ווען ביידע זענען נאך א סך, א סך יונגער געווען און אנגעלאדענע מיט פערדרוסען איינס צום אנדערען. זי האט געפיהלט אז אט באלד וועלען טרערען אנהויבען קוועלען אין די אויגען — וואס זי וואלט וועלען בעהאלטען פון איהם.

לאנען איז צוהילף געקומען די זון, וואס האט די ערשטע הייסע שטראלען ארויפגעפעכערט איבערן האריזאנט אזוי איבערצושרייען איהרע אייגענע געפיהלען, וואס האבען אנגעהויבען קעמפען איהר ווילען צו ברויזען און זוכען א דורכלויף דורך טרערען, — איז לאנע ארויפגעשפרונגען צו די שלאפענדיגע סימקען און יוסף'ן און בעגונען זיי וועקען:

— שטעהט אויף, שטעהט אויף, די זון געהט אויף.

יוסף און סימקע האבען געעפענט די פערשלאפענע אויגען און געקוקט צו דער אויפגעהענדיגער זון. בערע האט אפגעשטעלט די פערד און אויך געקוקט צו דער זון, וואס איז פאמעליך און זיכער ארויסגעשוואומען פון הינטער דער ערד און ארויסגעטראגען דעם טאג צו א דערוואכטער וועלט...

(סוף פון קאפיטעל).

*) זעה „נ. פאלקסבלאט" נומער 17.

ווי לעבען סטעריליזירטע מענשען?

דער סיסטעם אין דענעמארק איז מענשליך. — בריף פון סטעריליזירטע מענער וועגען זייער נייעם לעבען. — א בעזוך ביי א סטעריליזירטען מאן, וואס וואוינט ווידער מיט זיין פרוי

עס איז מתאר צו זיין ווי אזוי דער סטעריליזאציע-געזעץ ווערט פערווירקליכט אין אזא לאנד ווי דענעמארק, וואו עס ווערט שוין פראקטיצירט זינט 1929, אונטער דער אויפזיכט פון געניטע דאקטוירים און געזעצגעבער.

אין א פארשטאט פון קאפענהאגען איז דא א טורמע-שפיטאל, וואו עס ווערען געמאכט די סטעריליזירטע אפעראציעס אויף ווערען געבראכט גייסטיג-קראנקע וועלכע זענען פעראורטיילט פון געריכט פאר בעגאנגענע פערברעכענס.

דער הויפט פון דעם אנשטאלט איז א בעקאנטער כירורג, דאקטאר מאקס שמידט, וועלכער האט די אויפזיכט איבער די אפעראציעס.

אין א געשפרעך מיט א צייטונגס-מיטארבייטער האט ד"ר שמידט איבערגעגעבען אט וואס:

„מיר האבען איצט אין אונזער אנשטאלט 65 מענער (פרויען ווערען נישט אנגענומען), זעכציג זענען בעגאנגען געשלעכטליכע פערברעכענס, פיר זענען אונטערציבהער און איינער איז א מערדער. פיל פון זיי האבען פריהער פערנומען בכבודיגע פאזיציעס אין דער געזעלשאפט, מיר האבען אין מיטזיקער, עטליכע געשעפטסלייט, א מאלער, א קאפיטאן. איצט זענען זיי אבער אלע נישט נארמאל".

„נו, און ווי אזוי קאנט איהר זיי אויסהיילען?"

„דורך פולשטענדיגער סטעריליזאציע. דאס גיט זיי די מעגליכקייט ארויסצוגעהן ווידער אויף דער פריי, ווייל זיי וועלען מעהר נישט קאנען בעגעהן זעלבע פערברעכענס. איינפאך גערעדט, זיי וועלען מעהר נישט קאנען האבען קיין געשלעכטליכע בעציהונגען.

„די אפעראציעס ווערען נאר דורכגעפיהרט לויט'ן פערלאנג פון די פאציענטען אליין, מיר ראטען זיי זעלבסט וועגען דעם, פון די פינף-און-זעכציג וואס זענען איצט פאראן אין אונזער אנשטאלט זענען בלויז 19 „אפערירט" געווארען.

„אפילו די, וואס האבען שוין דורכגעמאכט די אפעראציעס ווערען אויך נישט באלד בעפרייט. מען דארף זיין פארזיכטיג מיט זיי", זאגט דר. שמידט. „א סך פון די אפערירטע בעטען אפ אזוי אונז אז זיי זענען שוין „אנדערע מענשען". כדי מען זאל זיי ארויסלאזען מיר האלטען זיי דערווייל אויף אבסערוואציע. ערשט זעקס מאנאטען נאך דער אפעראציע בעמערקט מען ווי זיי בערוהיגען זיך, ווערען נארמאלער. ערשט דעמאלט זוכט מען פאר זיי אויס שטילע בעשעפטיגונגען, אונטער דער אויפזיכט פון אונזערע פארשטעהער מיר זענען אזוי פארזיכטיג, אז אפילו נאכדעם ווי מען לאזט זיי ארויס, ווארענען מיר זייטיגע מענשען נישט צו האבען מיט זיי קיין צופיל מחוקות. עס טרעפט אז פרויען האבען רחמנות אויף אזעלכע אפערירטע דערהויפט אויב זיי זעהען אויס שעהן, און בעפריינדען זיך מיט זיי... מיר ווארענען דערפאר."

וועגען די רעזולטאטען פון די אפעראציעס האט דער דאקטאר צוגעגעבען אז נישט שטענדיג גיבען זיי זיך איין. צוויי „סטעריליזירטע" האבען אפילו געוואלט חתונה האבען נאך די אפעראציעס און מאכען אויף אנ'אמת געוואלט. פייער אפערירטע זענען בעגאנגען דיזעלבע פערברעכענס. דאס איז דערפאר ווייל די קראפט פון שלעכטע געדאנקען האט ווידער אויפגעוועקט זייערע אינסטינקטען. אבער די מעהרסטע סטעריליזירטע ווערען „אויסגעהיילט"...

דער דאקטאר האט פארגעלייגט עטליכע בריף וואס ער האט דערהאלטען פון אפערירטע, וועלכע זענען שוין איצט אויף דער פריי. אין די בריף בעשרייבען זיי די ווירקונג פון די אפעראציעס. אט איז איין בריף:

„הער דאקטאר און טייערער דערלייזער: איך פיהל מיך זעהר גוט און אלע הינזיכטען. איך בין נאך אלץ צופרידען מיט דער אפעראציע וואס איך האב דורכגעמאכט. דער טייוועל, וואס האט מיך אויסגענוצט איז שוין איצט טויט. איך בין געלייטערט! עס איז א פערגעניגען צו ארבייטען און ניט צו ווערען געשטערט פון שטן. זינט דער אפעראציע האב איך נישט קיין שלעכטע געפיהלען. און איך ראט אלע קאמעראדען וואס איך האב געלאזען אין אנשטאלט זיי זאלען זיך לאזען אפערירען. אט איז

(בריף פון דענעמארק)

שוין א יאר און א האלב, ווי איך בין געווארען א מענש, בעפרייט פון א שווערער „משא".

אט איז נאך א בריף פון א פסיכאפאט, וואס איז פעראורטיילט געווארען פאר'ן אויפרייצען יונגע מיידלעך צו געשלעכטליכער אויסגעלאסענקייט, עס איז שוין דרייצעהן מאנאטען נאך זיין אפעראציע, און ער שרייבט:

„איך פיהל זיך זעהר גוט און איך קאן גארנישט בעשרייבען דעם פערגעניגען וואס איך האב זיך ווידער געפינען צווישען מיינע באהעכטע און טייערע. איך האב צוטרוי אין דער צוקונפט".

דערנאך האט אונז דאקטאר שמידט אוועקגעפיהרט אין א דערפיליגען פישער-שטעטעל. מיר זענען אריין אין א ציכטיגען ליכטיגען הויז בעזעצט מיט בלומען, און פון אלע ווינקעלען האט געשיינט א צופרידענע באלעבאטישקייט. די פרוי פון הויז האט אונז אויפגענומען. און באלד ווי זי האט דערזעהען דעם דאקטאר האט זי איהם בעדאנקט פאר'ן „ענדערען איהר מאן. וואס איז שלעכט בעשאפען געווארען"...

דער דאקטאר האט אונז דערציילט אז איהר מאן איז אפערירט געווארען, ווייל ער האט געהאט א געוואוינהייט צו פערפאלגען קליינע קינדער, און איצט איז ער ווידער נארמאל, אט דערפאר איז זי אזוי צופרידען. איצט, זאגט זי, ווען ער לייענט אין צייטונג וועגען אזעלכע פערברעכענס שרייט ער אויס: „מען מוז זיי אויסהיילען! ס'איז דאך אזוי לייכט!".

„נו, האבען מיר געפרעגט, דעם דאקטאר, און אויב די פרוי וויל נאכאמאל ווערען מוטער? קאן די סטעריליזאציע נישט זיין די אורזאך פון א צושיידונג?"

„נישט סטעריליזאציע דארף זיין די אורזאך פאר א גט", האט געענטפערט דער דאקטאר. „זיי האבען צוויי שעהנע טעכטערלעך און זיי וועלען שוין אזוי אפלעבען זייערע יאהרען". פארן אוועקגעהן האט די פרוי צו אונז געזאגט: „א דאנק גאט, צוויי קינדער, גענוג! און ס'איז בעסער צו האבען אין הויז אן איינגעהאלטענעם מאן, איידער אן אויסגעלאסענעם".

דער דענישער הויפט-פראקוראר הער גאל, וועלכער האט צושטאנד געבראכט דעם סטעריליזאציע-געזעץ האט געגעבען ערקלערונגען וועגען דעם אינהאלט פון געזעץ און ווי אזוי ער ווערט אנגעווענדעט אין דער פראקטיק.

דעם 23-סטן דעצעמבער 1929, איז לויטן בעפעהל פון קעניג געגרינדעט געווארען אין דענעמארק א קאמיסיע פון די וויכטיגסטע דאקטוירים און יוריסטען צו בעשטימען וועלכע פערברעכער און משוגעים קאנען ווידער געבראכט ווערען אין א נארמאלער געזעלשאפט.

לאמיר נעהמען אלס ביישפיל די קראנקהייט, וואס ווערט אנגערופען אין דער מעדיצינישער שפראך מאניא-דעפרעסיע. דאס איז די פערשפרייטסטע גייסטיגע קראנקהייט און איז געניגט איבערגעטראגען צו ווערען פון עלטערען צו קינדער. דוכט זיך אז אזא קראנקען וואלט מען געדארפט סטעריליזירען, אום צו פערהיטען דעם קומענדיגען דור: אבער די סטאטיסטיק ווייזט, אז נאר דרייסיג פראצענט פון די קינדער ווערען אנגעשטעקט און 70 פראצענט פון מאניא-דעפרעסירטע בלייבען געזונד, ווען מיר וואלטען זיך גענומען פערבעסערען די ראסע, וואלטען מיר, הייסט עס, פערמיטען דעם געבורט פון זיבעציג נארמאלע קינדער, אבי צו פערהיטען דעם געבורט פון דרייסיג קראנקע, דאס איז שוין גאר קיין שכל נישט.

און טאקע אין דעם פאל ווייזט זיך ארויס היטלערס אומזין. ווייל אין ערשטען פאראגראף פון דייטשען סטעריליזאציע געזעץ ווערט דייטליך געזאגט אז מאניא-דעפרעסירטע מוזען געמאכט ווערען אומפרוכטבאר.

אין דענעמארק קאן די אפעראציע געמאכט ווערען נאר פרייוויליג. דער גייסטיג-קראנקע אדער פערברעכער מוז אריינשיקען א סערטיפיקאט פון א דאקטאר און אנגעבען די אורזאך פארוואס ער וויל סטעריליזירט ווערען, אויב ער איז פערהייראט דארף ער אויך ברענגען די צושטימונג פון דער פרוי, אדער די פרוי פון מאן. דער פאציענט קאן אויסקלייבען דעם דאקטאר, וואס זאל דורכפיהרען די אפעראציע, אויב ער קאן בעצאהלען.

וועגען די געשלעכט-פערברעכער האט דער פראקוראר נאך ערקלערט אט-וואס:

„יעדער וואס בעגעהט א געשלעכטליכע פערברעכען איז קראנק, אבער נישט אויפ'ן מארך... סטעריליזאציע איז דעריבער די איינציגע היילונג, פערשטעהט זיך נאר די געפעהרליכע פערברעכער. די מאססען-מערדער האלט מען מעהר אין טורמעס און האפען אז מיט דער צייט וועט זייער לידענשאפט אפגעשוואכט ווערען, אבער פיל ווערען איבערגעאנדערשט באלד נאך דער סטעריליזאציע".

עס איז אינטערעסאנט צו בעמערקען אז היטלער האט געלערנט די תורה פון סטעריליזאציע ביי דענישען פראקוראר גאל, וועלכער האט געהאלטען וועגען דעם א רעפעראט לעצטען יוני, אויפ'ן אינטערנאציאנאלען ביאלאגישען קאנגרעס אין האמבורג, היטלער האט ביגעוואוינט דעם קאנגרעס און באלד אויפ'ן ארט געזאגט, אז דייטשלאנד וועט נאכמאן דענעמארק אין דער הינזיכט.

אבער זעהט דעם אונטערשייד צווישען א ציוויליזירטער מדינה און... נאצי-לאנד, אין דענעמארק ווערט די סטעריליזאציע דורכגעפיהרט פרייוויליג מיט מענשליכער בעהאנדלונג, נאך א גענויער אונטערזוכונג, און אונטער היטלערס הערשאפט, וועט כמעט יעדער שטורם-ארמייער קאנען אונטערשיידען איבער אייבעמס פרוכטבארקייט.

ז. שומער.

ארטאפעדישער אנשטאלט

בראכען, גארסעטען, א. ר. ט. ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען נאכ'ן מאס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער דאפעלטער פראגראם!

— א. נ. —

„ליבעס-זינד"

אין די הויפט-ראלען:

JAN GALLAND

LINA NORO און

II

ראמעא און יולטשא

אנהייב פון די סעאנסען 4 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12 בייטאג.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נייער געזעצע וועגן ארבייטס-פערזיכערונג

– 4 –

ווייטערדיגע כללים וועגען די הנחות פון בני בית פון פערזיכערטען אין פאל פון קראנקהייט אדער געבורט

רעכט אויף לייסטונגען פון די אובעזפיעטשאלניעס אין א קראנקהייטס- אדער געבורטס-פאל האבען פאלגענדע משפחה=מיטגלידער פון פערזיכערטען. די פרוי אדער דער מאן, אויב ס'האנדעלט זיך וועגען א פערזיכערטער פרוי, קינדער, אלץ איינס, צי געזעצליכע אדער נישט געזעצליכע, אייניקלעך — ביז 16 יאהר, סיידען זיי זענען אומפעהיג צו דער ארבייט. דאן האבען זיי רעכט צו גענוסען פון דער אובעזפיעטשאלניע אומאפהענגיג פון זייער עלטער, וואס שייך לערנענדע אין שולען קינדער פון פערזיכערטען, האבען זיי רעכט צו גענוסען ביז 21 יאהר, אויב זיי לערנען זיך אין די הויכשולען — ביז 24 יאהר.

דערביי דארף מען אבער געדענקען, אז הילף בעקומען פון דער אובעזפיעטשאלניע די אויסגערעכענטע משפחה-מיטגלידער נאר אין דעם פאל, אויב זיי וואוינען צוזאמען מיטן פערזיכערטען, ווערען אויסשליסליך דורך איהם אויסגעהאלטען און זענען אליין נישט פערזיכערט. וואס שייך דער פרוי און קינדער פון פערזיכערטען, מעגען זיי אפילו נישט וואוינען צוזאמען מיט איהם, קוים ווערען זיי נאר דורך איהם אויסגעהאלטען און אליין זענען זיי נישט פערזיכערט, קומט זיי שוין הילף.

א חוץ די דערמאנטע משפחה-מיטגלידער, האט דער פערזיכערטער רעכט איינצומעלדען נאך צוויי אנדערע מיטגלידער, למשל: פאטער און מוטער, אויב זיי וועלען געמעלדען ווערען נישט שפעטער, ווי 13 וואכען פאר דער קראנקהייט. אין פאל ווען דער פערזיכערטער מעלד נישט איין קיין צוויי קרובים, האט ער רעכט צו מעלדען אפילו נישט קיין קרוב, קוים וואוינט ער צוזאמען מיטן פערזיכערטען מינדעסטענס 6 חדשים ווערט דורך איהם אויסגעהאלטען און איז אליין נישט פערזיכערט.

ווען הויבט מען אן צו גענוסען פון אובעזפיעטשאלניע

קראנקהייטס-אונטערשטיצונג הויבט די אובעזפיעטשאלניע ערשט אן אויסצוצאלען נאך 4 וואכנדיגע מיטגלידערשאפט. קוים איז מען אבער אין משך פון די לעצטע 12 חדשים געווען פערזיכערט ווייניגסטענס 26 וואכען, האט מען רעכט אויף קראנקהייטס-אונטערשטיצונג גלייך פון ערשטען מאמענט. וואס שייך רעכט אויף די איבעריגע לייסטונגען (הייל-הילף א. א. וו.) בעקומט מען גלייך נאכ'ן איינמעלדען.

די דערמאנטע בעגרענצונג איז נישט חל אויף פערזיכערטע צוליב אומגליקס-פאלען בעת דער ארבייט אדער אויף שארפע און אנשטעקענדע קראנקע.

וואס שייך כראניקעס האבען זיי רעכט אויף קראנקהייטס-אונטערשטיצונג ערשט נאך 4 וואכען מיטגלידערשאפט.

אלע פרעטענסיעס צו דער אובעזפיעטשאלניע וואס שייך לייסטונגען ווערען פערפאלען נאך א האלב יאהר.

ווען הערט מען אויף צו גענוסען פון דער אובעזפיעטשאלניע?

פרינציפיעל פערלירט מען די רעכט אויף הילף מצד דער אובעזפיעטשאלניע מיט'ן מאמענט, ווען מ'הערט אויף צו ארבייטען. מינדעסטוועגען אויב מ'איז פאר'ן פערלאזען דעם ארבייטס-פלאץ געווען פערזיכערט מינדעסטענס 10 וואכען אדער אין משך פון לעצטען יאהר ווייניגסטענס 30 וואכען, מעג זיין אויף פערשידענע ארבייטס-פלעצער, מוז די אובעזפיעטשאלניע ערטיילען הייל-הילף אין משך פון 13 וואכען. אבער אויך נאר אין פאל, ווען דער קראנקהייטס-פאל איז ענטשטאנען אין משך פון די ערשטע 3 וואכען נאכן פערלירען די ארבייט. קוים שפעטער, האט מען שוין נישט קיין רעכט צו גענוסען פון דער אובעזפיעטשאלניע.

כדאי אונטערצושטרייכען, אז דא האנדעלט זיך בלויז וועגען הייל-הילף. קיין געלד-אונטערשטיצונג בעקומט אן ארבייטסלאזער בכלל נישט.

וואס שייך געבורטס-הילף (נישט קיין זאשי=לעק) האבען אויף דעם רעכט פרויען, וועלכע זענען פארן פערלירען דעם ארבייטס-פלאץ מינדעסטענס אין משך פון 4 חדשים געווען בעשעפטיגט און דאס אויך נאר אין דעם פאל, אויב דער געבורט קומט פאר אין די ערשטע 4 וואכען.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

רעמאנט פון דירות

די פארשריפט, אז א הויזווירט איז מחויב צו האלטען דעם פערדינגענעם לאקאל אין ארדנונג, שטעהט נישט אין קיין שום שייכות מיטן אומשטאנד, צי דער לאקאטאר צאהלט פינקטליך דירה-געלד אדער נישט.

ארבייטסלאזע און לאקאל=שטייער

בלויז די יעניגע ארבייטסלאזע, וועלכע וואוינען אין 1 שטוב אדער אין 1 שטוב מיט א קיך, קאנען בעפרייט ווערען פון דער פליכט צו בעצאהלען לאקאל-שטייער. אויב זיין דירה בעשטייט נאך א חוץ דעם אויך פון אן אלקירל אדער אן אנדערע אוביעקציע אהן פענצטער, וואס האט נישט קיין שום עהנליכקייט צו א שטוב קאן דאס נישט ענדערען די רעכט אויף דער הנחה בעפרייט צו ווערען פון דערמאנטען שטייער.

אנערקענען ארימקייט=רעכט

ביים בעפרייען עמיצען פון אפצאל, רעכענט זיך דאס געריכט מיטן מאטעריעלען מצב פון פעטענט אויסשליסליך אין מאמענט, ווען די הנחה דארף אנערקענט ווערען, ממילא דעצידירט נישט דאס, וואס דער פעטענט איז אמאל געווען רייך, אדער ר'איז שפעטער געווארען רייך.

קינדיגען ארבייטס=אפמאכען

נישט אמת, אז ארבייטס=אפמאכען מוזען נאר שריפטליך געקינדיגט ווערען, ס'קאן אויך גילטיג זיין א מינדליכע קינדיגונג.

פעראנטווארטליכקייט פאר די פערלעגענע שטייערן פון פריהעריגען אייגענטימער

א נייער אייגענטימער פון געשעפט איז פעראנטווארטליך פאר'ן פערלעגענעם אומזאץ-שטייער-חוב פון פריהעריגען אייגענטימער נאר אין פאל, ווען ר'האט איבערגענומען פון פריהעריגען סיי דעם לאקאל און סיי די סחורות און איינריכטונג. קוים נעמט מען איבער בלויז דעם לאקאל און גארנישט פון אינווענטאר, טראגט מען נישט קיין שום פעראנטווארטליכקייט.

הכנסה=שטייער

אויב אן'אונטערנעהמער גיט אהיים די ארבייט צום בעל-מלאכה און ער צאהלט ארבייטס-לוין פון שטיק, ווערט דער הכנסה=שטייער גענומען נישט ווי פון שכירות פאר געדונגענע ארבייט, נאר לויט פערדינסטען פון א פראפעסיאנעלע בעשעפטיגונג. ס'מוז דעריבער אין אזא פאל דערלאנגט ווערען א זעזנאניע.

נייע געזעצע

אויספיהר=פעראָרדנונג צום געזעץ וועגען עפענטליכע פערוויילונגס-פעראנשטאלטונגען

אין דוז. אוסטאוו פון 31 דעצעמבער 1933 איז פערעפענטליכט א פעראָרדנונג פון אינערן-מיניסטער, וועלכע פיהרט איין אין לעבען די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען עפענטליכע פערוויילונגס-פעראנשטאלטונגען.

אין הסכם מיט דער דערמאהנטער פעראָרדנונג דארף מען נישט אויף קיין עפענטליכע איינצעלנע פערוויילונגס-פעראנשטאלטונגען אין לאקאלען, א חוץ אויף טעאטער-פארשטעלונגען קיין ערלויבניש, נאר ס'איז גענוג א בלויזע מעלדונג אין דער סטאראסטווע. די מעלדונג דארף געמאכט ווערען מינדעסטענס דריי טעג פריהער. אין דער מעלדונג דארף אנגעגעבען ווערען, ווער ס'ארגאניזירט די פעראנשטאלטונג, ווען און וואו זי קומט פאר, אויב ס'האנדעלט זיך וועגען פראפעסיאנעלע אימפרעזעס, מוז אויך אנגעגעבען ווערען, וואס פאר קוואליפיקאציעס, טעכנישע און מאטעריעלע מיטלען דער אימפרעסאריע בעזיצט.

וואס שייך פערלעזונגען, דארף אנגעגעבען ווערען בלויז די טעמע און א קאנספעקט.

אויב די אימפרעזע ארגאניזירט אן אינסטיטוציע, מוז אנגעגעבען ווערען, ווער ס'וועט זיין דער פעראנטווארטליכער לייטער פון דער פעראנשטאלטונג.

ארבייטס=שעהן אין טראנספארט-וועזען

לויט דער פעראָרדנונג פון מיניסטער איבער עפענטליכער השגחה פון 13-טען דעצעמבער 1933 ווערט פאר פורמאנעס פון לאסט-וועגען, זייערע געהילפען און אזוי גערופענע שטאל-יונגען, שאפערן פון טאקסיבוקעס און זייערע געהילפען, שאפערן פון אויטאבוסען, זייערע געהילפען און קאנדוקטארען, ווי אויך די וועכטער, אויפזעהער און לאדנער איינגעשטעלט א 10-שעה'דיגען ארבייטס-טאג.

די אנגעשטעלטע, וועלכע זענען פערזענליך פעראנטווארטליך פארן צושטאנד פון די וועגען און פערד, מעגען זיין בעשעפטיגט, אלץ איינס צי אין וואכען-טאג אדער זונטאג און חגאות ביים שפאנען, רייניגען, פאשען און טרינקען די פערד ביז 13 שעה אין טאג. וואס שייך די ארבייטער, וועלכע זענען פערנומען ביים צוגרייטען צום אוועקפאהרען און צום צוריקקומען, מעגען זיי זיין בעשעפטיגט ביז 12 שעה אין טאג.

אלענפאלס מוז אזא אנגעשטעלטער בעקומען

(ווייטער זעה 9-טע זייט)

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

14

— פאטער, דאס איז אומגעגליך, איך קען נישט איך קען נישט זיצען ביי איין טיש מיט אלפרעד בעהמע, איך האב מורא פאר איהם, פאטער, ער איז ריקזיכטסלאז. ער האט איצט בעקומען א גרויסן פאסטען און וועט נאך ווערען דירעקטער צו מיר איך קען נישט...

האנס האמערשטיין האט דאס פערשטאנען.

— טאכטער, דו האסט אמת געזאגט אז דו געפינסט זיך ביי א שאוויניסט אין דער האנד, אבער זיי זיכער, אז איך וועל דאסמאל זיין שטארקער פון איהם, אדער ער וועט פערלאזען זיין אמט אדער דו וועסט מיט איהם נישט ארבייטען.

— איבריגענס, פאטער, איז דאס דאך אומגערעכט, אז אזא מענש זאל בעשטימט ווערען אויף א הויכען אמט, נאך דערצו, אז ער איז געווען דער גרעסטער שונא פון היינריך זאקס.

— וועגען דעם וועלען מיר איצט נישט רעדען ס'איז דער אנהויב און מ'קען זיך נישט אויסהיטען פאר פעהלערן, וועגען דעם דארפען מיר איצט נישט רעדען. געהסט צוריק צו דער ארבייט אין דער פאבריק אויף א גאנץ קורצע צייט.

— נאר היינט נישט, מארגען וועל איך אהינגעהן, איך פערשטיי דיין לאגע, אויב נישט דאס וואלט איך זיכער נישט מעהר געוואלט אנקוקען זיין פרצוף.

— ניין, דו דארפסט נישט אפלייגען. האסט אליין געזאגט אז דער פערזשוין איז ריקזיכטסלאז און ער קען אונז מאכען גרויסע אומאנגענעהמליכקייטען.

סוף כל סוף האט האנס האמערשטיין מסכים געווען אז העלען זאל ערשט מארגען געהן אין דער פאבריק און אין היינטיגען טאג זאל זי צוזאגען דעם אמת ביי לודוויג קראניצא.

נאכמיטאג האט האנס האמערשטיין טעלעפאנירט צו בעהמען, אז זיין טאכטער פיהלט זיך עפיס נישט גוט און מארגען וועט זי קומען צו דער ארבייט, זי האט בשום אופן נישט געהאט בדעה צו פערלאזען די ארבייט אין דער פאבריק.

— מ'האט מיר אפילו געזאגט האט בעהמע כיטרע געשמייכעלט אז העלען איז היינט געווען אין גאס, אבער ס'מאכט נישט אויס, זי האט זיך אפשר געוואלט אביסעל אויסרוהען דעם גאנצען טאג. גוט זאל זי מארגען קומען צו דער ארבייט, איך האף אז מיר ביידע וועלען גוט צוזאמענארבייטען און בלייבען גוטע פריינד.

האמערשטיין האט אוועקגעלעגט דעם טעלעפאן און זיך געטראכט:

— קיין גוטע פריינד וועלען מיר שוין נישט בלייבען. איך וועל זיך בעמיהען אז דו זאלסט פליהען ווי דער פעפער וואקסט, דו פערדאמטער הונד איינער.

העלען איז באלד אוועק אין לאגער, ווי לאנג ס'איז נאך געווען צייט האט זי געדארפט ענערגיש זיין טעטיג. העלען איז אריין אין קאנצעלאריע און קודם כל אריינגעקוקט אין די עווידענץ פון די געפאנגענע וועלכע געפינען זיך אין לאגער, זי האט שנעל אדורכגעקוקט איין בלעטעל נאך דעם אנדערען ביז זי האט ענדליך געפינען דאס וואס זי האט געזוכט.

— היינריך וואלף זאקס, א יוד, רייך געווארען פון שווייס און בלוט פון דייטשע ארבייטער. די פאבריק צייטווייליג קאנפיסקירט, פערדינט נישט מילד בעהאנדעלט צו ווערען...

העלען האט אנגעהויבען צו ציטערן,

— איז ער טאקע דא, אהער האבען איהם די מערדער פערשלעפט. ער פערדינט נישט מילד בעהאנדעלט צו ווערען...

העלען האט פערשטאנען וואס די קורצע צושריפט בעדייט, זי האט זיך פארמיטאג איבערצייגט וואס דאס הייסט מילד בעהאנדלען און זי האט פערשטאנען ווי אזוי מען בעהאנדעלט נישט מילד. פאר די אויגען איז איהר געשטאנען די נאקעטע פייניגונגס סצענע, אין איהרע אויערן האט געקלינגען די געשריי'ען און קרעכצען פון דעם געפייניגטען צוזאמען מיט דעם פייפען פון די גומענע שטעקענס. פאר די אויגען האט איהר געשווינדעלט דאס צובלוטיגטע פלייש פון דעם אומגליקליכען מיט די דערשוויצטע פנימער פון די מערדער, איהר האט זיך אין דעם מאמענט אויסגערוכט אז דאס איז היינריך געלעגען א געבונדענער אויסגעצויגען אויף דער באנק און אז אויף זיין לייב זענען דאס געפאלען די גומענע שטעקענס.

— וואס האט איהר זיך אזוי פערטראכט, העלען, האט זי דערהערט א שטימע הינטער זיך.

העלען האט א ציטער געגעבען. זי האט אליין נישט בעמערקט אז זי איז געבליבען שטעהן פערקוקט אין איין פונקט אריין און נישט בעמערקט וואס ארום איהר טוט זיך, העלען האט אויסגעדריהט דעם קאפ.

— דאס זענט איהר, פריצי, ווי קומט איהר אהער, איך האב אזוי זיך פערטראכט אז כ'האב גארנישט בעמערקט ווי איהר זענט אריינגעקומען אין צימער. איהר ווייסט ס'איז אביסעל צופיל איינדרוקען אין די לעצטע טעג, אבער זאגט מיר נאר, טייערער פריינד פריצי, וואס טוט איהר דא?

— יא העלען, איהר זענט גערעכט, ס'איז אביסעל שוין צופיל אויף איינמאל און אויף אייער פראגע וועל איך אייך נישט ענטפערען.

— פארוואס, פריצי?

— דערפאר ווייל מ'קען אונז נאך אונטערהערען, האט פריצי אריינגערומט אין סאמע אויער אריין.

— קומט אביסעל ארויס אויפ'ן הויף, האט העלען געזאגט.

זי איז באמת געווען נייגעריג צוליב וואס פריצי איז אהערגעקומען אין דעם שרעקליכען הויז אריין, זי האט פריצי געקענט פאר א גוטען און עהרליכען מענשען, דאס איז געווען איהרס און היינריכס בעסטער פריינד.

— און אפשר, האט העלען געטראכט, אפשר זענען שוין היינט אלע מענשען געווארען מיט ווילדע חיות גלייך.

העלען און פריצי זענען צוזאמען ארויסגאנגען אויפ'ן הויף און ערשט איצט האט זי בעמערקט אויף פריצי'ס אָרעם א האקענקרייץ.

— ס'איז שוין גארנישט קיין וועלט, זאל אלץ געהן צום טייוועל, ארימער היינריך דו ביזט אן אומשולדיגער קרבן וואס קען איך דיר העלפען? נישט מעהר ווי מיר וועט אויסקומען מיט דיר צוזאמען צו שטארבען.

— העלען וואס טוט איהר דא? האט פריצי געפרעגט, וואס טוט איהר אין דעם „בראונעם הויז" אין דער מאדערנער אינקוויזיציע.

— פריצי, איהר האט נישט מורא מיט מיר אזוי צו רעדען, איך בין א בעאמטער אין קאנצענטראציאנס-לאגער איהר זעהט דעם האקענקרייץ אויף מיין ארעם?

— פאר אייך זאל איך מורא האבען, העלען, איך האב אויך א האקענקרייץ אויפ'ן ארעם און בין אויך א בעאמטער אין „בראונעם הויז".

— מילא, זענען מיר קאלעגען, האט העלען געזאגט מיט א געוויסער דאזע אומצופרידענהייט.

— העלען מאכט זיך נישט קאמיש. איך ווייס גאנץ גענוי צוליב וואס איהר זענט אהערגעקומען דא.

— פריצי...,

— נו, זאגט צי ס'איז נישט אמת, אז איהר געפינט זיך דא צוליב דעם כדי צו העלפען היינריכן און מאלט אייך אז אויך איך בין צוליב דעם דא אהערגעקומען. איך ווייס העלען, אז היינריך ווערט דא שרעקליך געפייניגט.

— אמת, פריצי, איך געפין זיך דא צוליב דעם, פון וואנען ווייסט איהר, אז מען פייניגט היינריכ'ן.

— איך ווייס דאס, אבער זייט שטארק העלען, מיר וועלען קענען עפעס אויפטוהן.

העלען האט דערלאנגט פריצי'ן די האנט.

(פארזעצונג קומט)

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

זונטאג 21 ה שבט תרצ״ד

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.36
זון-אונטערגאנג 3.58

ווי אזוי דארף מען מעלדען משרתים און סטרוזשעס אין דער פערזיכערונגס-אנשטאלט?

אין שייכות מיט דער איבער-רעגיסטראציע אין דער פערזיכערונגס-אנשטאלט, זיינען ענטשטאנען געוויסע ספקות וועגען דעם רעגיסטרירען די הויז-דינערשאפט, סטרוזשעס א. ד. גל.

ווי מ'טיילט אונז מיט פון דער פערזיכערונגס-אנשטאלט, דארפען די ארבייטס-געבער ביים פערזיכערען משרתים אדער סטרוזשעס זיך פערוועהן מיט א פארמולאר נר. 1 און פארמולאר נר. 7.

אין פארמולאר נר. 7 דארף מען אין דער רובריק 7 שרייבען: הויז-דינערשאפט (גאספאדארסטווא דאמאווע). אויב דער ארבייטס-געבער האט עטליכע דינסטען, דארף ער אלע מעלדען אויף איין פארמולאר נומער 7.

אויב דער ארבייטס-געבער בעזיצט נאך לאקאלען, ווי: געוועלב, ווארשטאט און אנדערע אונטערנעהמונגען, דארף ער, נישט קוקענדיג דערויף, וואס ער האט געמאלדען די הויזדינערשאפט — אויך מעלדען דאס געוועלב אדער ווארשטאט אלס בעזונדערע אונטערנעהמונג.

די וואס מעלדען הויזדינערשאפט אין פארמולאר 7, דארפען נישט אויספילען די רובריקען 4, 5, 6 און 7, די רובריק 8 דארף מען אויספילען דאן, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען א בעזונדער בעשעפטיגטע פערזאן, וואס איז בעפולמעכטיגט אונטערצושרייבען אין נאמען פון ווירט, ווי למשל: הויז-אדמיניסטראטאר א. ד. גל. פאר יעדע פערזאן, וואס איז בעשעפטיגט אין דער הויז-ווירטשאפט, דארף דער ארבייטסגעבער אויספילען א פארמולאר נומ. 1. אין דער ערשטער רובריק שרייבט מען דעם נאמען און פאמיליען-נאמען. רובריק 2 — אדרעס. אין דער רובריק 3 שרייבט מען וואסערע בעשעפטיגונג (גאספאדארסטווא דאמאווע). אין דער 4-ער רובריק דעם אדרעס אויף צו שיקען אויפמאנונגס-צעטלען.

אין א בעזונדערע רובריק שרייבט מען דעם אדרעס פון דעם פריהערדיגען ארבייטסגעבער, אויב דער אדרעס איז נישט בעקאנט, דארף דער רובריק נישט אויסגעפילט ווערען. שרייבען דארף מען דייטליך און לויזבאר, ס'דארף אויך בעצייכנט ווערען, צי די דינסט איז אויף „סטאלע״ אדער „פשיכאדניא״. ס'דארף אויך אנגעגעבען ווערען די הויך פון פערדינסט. די רובריק „דאדאטקי״ און „דאכאדי״ אד. „אסוב טשעטשיך״ דארף מען נישט אויספילען.

די אויסגעפילטע פארמולארען 1 און 7 דארפען די ארבייטסגעבער אפגעבען אין איינער פון די נאהענטסטע ביורא׳ס און דערביי נישט שפעטער ווי ביז׳ן 31-טען ד. ח.

דעלעגאציע פון ווארשעווער מאגיסטראט

אין דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג

(2) די טעג האט געווילט אין לאדז א דעלעגאציע פון פארשטעהער פון ווארשעווער מאגיסטראט מיט׳ן דירעקטאר פון דער עווידענץ-אפטיילונג, ה׳ טאקארסקי בראש.

די דאזיגע דעלעגאציע האט זיך בעקענט מיט די ארבייטען פונ׳ם ביורא פאר דער עווידענץ פון דער בעפעלקערונג אין לאדז און דער עיקר מיט די ארבייטען, וואס זיינען פערבונדען מיט׳ן נאר״ן א שטענדיגען רעגיסטער פון די לאדזער איינוואוינער, אויפ׳ן יסוד פון וועלכען עס וועט צונויפגעשטעלט ווערען די רשימה אין צוזאמענהאנג מיט די שטאט-ראט-וואהלען.

די דעלעגאציע האט אויסגעדריקט איהר בעוואונדערונג און אנערקענונג, וואס לאדז, איינע פון די גרעסטע פוילישע שטעט, וועלכע ציילט 630,000 איינוואוינער האט אין א פערהעלטנישמעסיג קורצער צייט דערגרייכט א גוטע פעולה ביים אדורכפיהרען די ארבייט.

געוו. לאדזער פאליציי-קאמיסאר

איז בעגאנג׳ן זעלבסטמארד ביי דעם טויטען-בעט פון זיין פרוי

(2) אין דעם סאנאטאריום פון ד״ר לודוויק דידינסקי אין ווארשא האט זיך א לענגערע צייט געהיילט א געוויסע וויקטאריא מאצקיעוויטש, די פרוי פון א געוועז. לאדזער פאליציי-קאמיסאר אנטאני מאצקיעוויטש, וועלכער האט לעצטענס דעם בופעט אויפ׳ן לאדז-קאלישער וואקזאל.

נעכטען איז וויקטאריא מאצקיעוויטש, טראץ אלע בעמיהונגען פון די דאקטוירים צו דערהאלטען זי ביים לעבען — געשטארבען.

מ׳האט וועגען דעם מודיע געווען איהר מאן, וועלכער איז היכף ארויסגעפאהרען קיין ווארשא. אז מאצקיעוויטש האט דערזעהן זיין פרוי ליגען טויט, האט ער פלינק ארויסגעכאפט א רעוואלווער און אריינגעשאסען זיך אין קאפ אריין.

ער איז געבליבען ליגען טויט אויפ׳ן ארט.

די ביידע טויטע קערפערס פונ׳ם פארפאלק וועט מען אריבערפיהרען קיין לאדז, וואו זיי וועלען געבראכט ווערען צו קבורה.

בערויבט א משאות-צוג

עס האבען געליטען א רייהע לאדזער פירמעס

(2) ווען איינער פון די לאדזער משאות-צוגען איז נעכטען בייגאכט אנגעקומען אויפ׳ן ווארשאווער וואקזאל, האט די באהן-מאכט פעסטגעשטעלט, אז אין עטליכע וואגאנען זיינען געווען ארונטערגעריסען די פלאמבעס, און פון אינעווייניג זיינען געווען ארויסגעגנב׳עט די סחורות.

די ערשטע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז נעבען שטשעבשליווצע האבען באהן-גנבים צוזאקט די טירען פון עטליכע וואגאנען און ארויסגעגנב׳עט פון דארט פערשידענע סחורות: באוועל-ארטיקלען, קאנסערווען, געטרייקענטע פרוכטען א. א. וו.

אין שייכות דערמיט האבען א רייה לאדזער פירמעס געליטען גרויסע היזק׳ות.

א טייל סחורה איז געווען אסעקורירט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12,) ע. מילער (פיעטרקאווער 46). ס. עפשטיין (פיעטרקאווער 225), ז. נארטשיצקי (פשעיאזד 59), נ. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

א טשעק פון 25 זלאטעס אהן דעקונג

(2) נחום דינקעלמאן (פון אבראמאווסקיעגא 12) האט געמאלדען אין דער פאליציי, אז ער האט בעקומען פון איינעם לעאן ארגליטש (פון וואולטשאנסקא 57), אלס בעלוינונג פאר ארבייט א טשעק אויף 25 זלאטעס אין איינעם פון די היגע בענק.

דער טשעק איז אבער נישט אויסגעצאהלט געווארען, ווייל קיין דעקונג איז אויף איהם נישט געווען.

פאליציי פיהרט אנ׳אויספארשונג.

גרויס געווינס פון 15 טויזענט זל. אויף נומער 36938

ווידער געפאלען אין דער גליקליכער קאלעקטור פון י. ה. ליטמאן

נעכטען איז 12-טען ציהונגס-טאג פון דער 28-טער מלוכה-לאטעריע איז דאס הויפט-געווינס פון טאג 15 טויזענט זל. אויף נומער 36938 ווידער געפאלען אין דער גליקליכער קאלעקטור פון י. ה. ליטמאן. אין דער זעלבער קאלעקטור זיינען שוין ביי דער איצטיגער 4-טער קלאס שוין געפאלען מעהרערע גרעסערע געווינסען ווי אויך 5000 זל. אויף 25231, 5000 זל. אויף נומער 136.222 א. א.

ס׳איז ווערט צו דערמאהנען, אז אין דער זעלבער קאלעקטור איז געפאלען ביי דער 3-טער קלאס דאס הויפט-געווינס פון 300 טויזענט זל. אויף נומער 26014.

אז איינער האט א סך געשעפטען...

איז וועניג, וואס ער האט שוין 5 יאהר, און מ׳לייגט איהם צו נאך א חודש מיט 2,000 זלאטיס

(2) א געוויסער יוזעף נאוויצקי (פון מארישינסקא 38), וועלכער זיצט איצט אין דער פיעטריקאווער טורמע, מחמת ער איז בשעתו פערמשפט געווארען אויף 5 יאהר פארן לאזען אין גאנג פאלשע 500-טער באנקנאטען, איז נעכטען אונטער די אויגען, געמשפט געווארען. דורכן היגען קרייז-געריכט פאר אנ׳אנדער חטא, ווי דהיינו: פארן שמוגלען טאבאק..

ער האט בעקומען א צולאג, א נייעם „וויראק״ — א חודש ארעסט און צו בעצאהלען 2,000 זלאטעס שטראף.

זאדע-וואסער-אויטאמאטען

און די קוואלען פון פרנסה ווערען אלץ מעהר פערשטאפט...

(2) אין דעם לאדזער אינדוסטריע-אמט זענען נעכטען איינגעפלאסען 2 ביטעס וועגען ארויסגעבען דערלויבענישען אויף אויעקצושטעלען אין די גאסען — מיט׳ן אנהויב פון פריהלינגס-סעזאן — זאדע-וואסער-אויטאמאטען.

דער דאזיגער ענין וועט בעטראכט ווערען דורך דער מאכט, ווייל עס איז דא א סברא, אז דאס וואסער פון די אויטאמאטען וועט נישט זיין היגיעניש.

אויב מ׳וועט אבער דערלויבען צו איינארדענען די דאזיגע אויטאמאטען, וועלען זיי מיט זיך פארשטעלען א שטארקע קאנקורענץ פאר די זאדע-וואסער-בודלעך.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216-90
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע
אויפנעהמס-שעה׳ן פון 8–1 מיטאג און 5–9 אוונט

ערב דער ליקווידאציע

פונ׳ם ראט ביי דער האנדווערקער-קאמער

(א) אויף דעם 27 ד. ח. ווערט אין ווארשא צונויפגערופען א ספעציעלע קאנפערענץ, אויף וועלכער עס דארף בפרוטיות ארומגערעדט ווערען דער אופן פון ליקווידירען די ביז-איצטיגע ראטען פון די האנדווערקער-קאמערן אין הסכם מיט׳ן נייעם סטאטוט פון די דאזיגע קאמערן אין פוילען.

מצד לאדז פאהרען צו דער דאזיגער קאנפערענץ: דער פרעז. זארזשיצקי, וויצע-פרעזעס קאזשימירסקי און ד״ר קאצענבאגען.

בריף-טרעגער אינקאסירען די סקלאדקעס פארן „לאפפ״

(2) דער הויפט-פאסט-אמט האט נעכטען בעקומען א פעראָרדנונג פון פאסט- און טעלעגראף-מיניסטעריום מכוח איינקאסירען די אפצאהלען (סקלאדקעס) לטובת „לאפפ״ דורך די פאסט-טרעגער.

א שטיקל טעלעפאן-סטאטיסטיק

(2) לויט דער סטאטיסטיק פון דער לאדזער פ.א.ס.ט. פארן יאהר 1933 זענען אין לאדז, אין משך פונם פאריגען יאהר, געפיהרט געווארען 62 מיט א האלבען מיליאן טעלעפאן-געשפרעכען.

מיט אנדערע שטעט האט לאדז געהאט 649.051 געשפרעכען צו 3 מינוט, וואס דאס האט אריינגעבראכט 1,102,515 זלאטעס ריווח.

טעלעפאן-אבאנענטען זענען אין לאדז געווען סוף יאהר 10,600.

קאנקורס אויף אנ׳ארטיזאנישען ברונעם אין גאלקובעק

פרעמיס אין קרייז-בוי-אמט

די האנדעלס-קאמער טיילט מיט, אז דער קרייז-בוי-אמט נומ. 4 אין לאדז, האט פערעפענטליכט א קאנקורס אויף צו בויען אנ׳ארטיזיאנישע ברונעם אויפן מיליטערישען באדען אין גאלקובעק אויפן 26-טען יאנואר ד. י. 11 פארמיטאג.

די בעדינגונגען און פארשריפטען וועגען אפערטען ווי אויך צייכנונגען קען מען זעהען אין קרייז-בוי-אמט נומ. 4, יעזשעגא 2 צווישען 1 ביז 2 נאכמיטאג.

26,896 קינדער האבען זיך אויפגעהאלטען

אין די זומער-קאלאניעס אין יאהר 1933

פון א בעריכט, וואס איז אפגעגעבען געווארען אויף דער לעצטער זיצונג פון דער וואיעוואדישער קאמיסיע פאר זומער-קאלאניעס איז צו זעהען, אז אין משך פון די זומער-פעריען אין יאהר 1933, האבען פון די קינדער-קאלאניעס גענאסען 26,896 קינדער, וואס ס׳האט געקאסט דעם קאמיטעט א סומע 844,758,01 זל. דערויף האט דער קאמיטעט געהאט א סובסידיע 75 טויזענד זל.

ס׳איז אויך אפגעגעבען געווארען א בעריכט פון דער אקציע צו בויען א ספעציעל הויז פאר 120 קינדער.

א יאהר אינטעליגענטען-קוך ביי „נותן לחם״

נעכטען איז געווארען א יאהר זייט די געזעלשאפט „נותן לחם״ האט געגרינדעט די קוך פאר אינטעליגענטן, וואו ס׳ווערען ארויסגעגעבען ערשט-קלאסיגע מיטאגען. אויך דאס יאהר האט די קוך ארויסגעגעבען 74 טויזענד מיטאגען, פון דעם איבער 12 טויזענד פאר די פליטים פון דייטשלאנד.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען זיך פערזאמעלט די פערוואלטונג פון „נותן לחם״, איינגעלאדענע געסט, לייטער פון לאקאלען קאמיטעט פון ארבייטס-פאנד, ה׳ קאפ. פיוואקאווסקי און דער לייטער פון דעם שטאדטישען פערטיילונגס-קאמיטעט ה׳ זאבאראצקי. די ה״ה ד״ר קיאק, ד. יוזעפאוויטש און פרעזעס כארי האבען אנגעוויזען אויף דער גרויסער ארבייט, וואס איז אפגעטון געווארען אין פערלויף פון יאהר אין דער קוך. די בעהאנדלונג פון קאנסומענט, וועלכער איז אמאל אליין געווען פון די נותנים. די ארבייט פון די אנגעשטעלטע און פון דער פערוואלטונג. די רעדנער האבען אויך אונטערגעשטראכן, אז די בעציהונג פון דער מאכט צו דער אינסטיטוציע איז שטענדיג געווען א גינסטיגע. אלע האבען זיך געוואונשען, אז מען זאל אינגיכען פייערן די שליסונג פון דער קיך אין דעם זין, אז ס׳זאלען אויספעהלען קאנסומענטען, ווייל קיינער וועט מעהר נישט דארפען אנקומען צו דער אינסטיטוציע, וועלכע איז אין איצטיגען מאמענט אזוי נויטיג.

בקרוב הויבט מען אן צו בויען די וואסערלייטונג אין לאדז

(2) ווי מיר דערוויסען זיך האט דער רעגירונגס-קאמיסאר אינזש. וואיעוואדזקי אנגעהויבען נעכטען די פערהאנדלונגען מיטן ארבייטס-פאנד אין ווארשא מכח'ן בעקומען פאר לאדז קרעדיטען צו אנהויבען די וואסער-לייטונג-ארבייטען.

אין די ערשטע טעג פון אפריל זאלען זיך שוין די דאזיגע ארבייטען אנהויבען, און דורכפירען זיי וועלען סעזאן-ארבייטער.

זעלבסטמארד צוליב נויט

(א) נעכטען האט זיך אויף קאמיענא 18 בע'סמ'ט מחמת נויט די 28-יאהריגע בראניסלאווא קאביעצקא.

אין א געפעהרליכען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין ראדאגאסקער שפיטאל.

עקזאמענס פאר עקסטערנע

(2) דער לאדזער שול-אינספעקטאראט האט נעכטען בעקומען א פעראָרדענונג פון ווארשאווער קוראטאריום מכח דעם, אז די רייפקייט-עקזאמענס פאר עקסטערנען וועלען זיך אין לאדז אנהויבען דעם 9 פעברואר, אין גימנאזיום אויפן קאפערניק'ס נאמען.

די לאדזער אפטיילונג פונם פערבאנד פון יודישע אנטיילנעהמער אין די קאמפען פאר דער בעפרייאונג פון פוילען

ס'איז מודיע, אז דער סעקרעטאריאט פונ'ם פערבאנד איז טעטיג אין די דינסטאג'טעג פון 7 ביז 9 און די שבתים פון 5 ביז 7, אין אייגענעם לאקאל אויף פאמארסקא 46/48, פארטער, רעכטע זייט.

עס ווערן אנגענומען איינשרייבונגען פון אלע געוועזענע מיליטער-לייט, וועלכע האבען אריינגעטראטען אינ'ם מיליטער אין די יאהרען 1918 — 1920, אדער וועלכע האבען זיך בעטייליגט אין דער אונאפהענגיגקייטס-ארבייט.

געשאפען א קאמיטעט פאר דער נאציאנאלער ארבייטערשאפט אין א"י

מען שרייבט אונז:

אין ווארשע האט זיך געשאפען א איניציאטיוו-קאמיטעט מיטצוהעלפען די גרינדונג פון דער נאציאנאלער ארבייטער-ארגאניזאציע אין ארץ-ישראל, וועלכער האט זיך געשטעלט גלייכצייטיג די אויפגאבע צו שאפען די פינאנציעלע מיטלען אין פוילען פאר די אינסטיטוציעס פון די נאציאנאלע ארבייטער אין ארץ-ישראל, ווי: קראנקען-קאסע, לייה-קאסעס, ארבייטער-קאאפעראציון א.א.וו.

אין קורצען ווערט פארקומען א פרעסע-קאנפערענץ ווי אויך א גרויסער פאלקס מיטינג וועלכע וועלען אויפקלערען די ברייטע עפענטליכקייט, די צילען און אויפגאבען פון דער נאציאנאלער ארבייטערשאפט אין א"י. אויך ווערט פארקומען א גרעסערע בעראטונג פון פארשטייער פון די ציוניסטישע און נאציאנאל-ווירטשאפטליכע אינסטיטוציעס מיט'ן צוועק צו שאפען א פערמאנענטען קאמיטעט פאר דער נאציאנאלער ארבייטערשאפט אין א"י.

אין דער זעלבער צייט הויבט זיך אויך 16 אין ווארשע די געלד-זאמלונג פאר דער נאציאנאלער קראנקען-קאסע אין ארץ-ישראל. ווי אויך אין דער פראווינץ וואו עס ווערען געשאפען שהנליכע קאמיטעטען, וועלכע וועלען ארבייטען אין קאנטאקט מיט דער צענטראלע אין ווארשע.

האנדווערקער-עקספאזיטור

זייט פרייטאג ווייל'ט אין לאדז דער וויצע-פרעזידענט פון פערבאנד פון די האנדוו. קאמערן אין פוילען ח. ראסנער.

היינט קומט פאר א קאנפערענץ פון אלע יודישע האנדווערקער פעראיינען און צעכען אין לאדז, גערופען דורך דער לאדזער האנדווערקער-עקספאזיטור, ווענען שאפען אין לאדז א האנדווערקער-ראט ביי דער עקספאזיטור, ווענען דער נאציאנאליזאציע פון האנדווערקער געזעץ און ווענען די וואהלען צו דער לאדזער האנדווערקער קאמער.

טענץ און מוזיק...

(2) נעכטען, ארום 10 אין א ווענר, האט מע אין דער טאנץ-שולע פון קאלסקי און העגריקאווסקי (אויף ציגעל-גאס) ארויסגעגנבעט א ווייסע הארמאניע מיט א פידעל אין דעם ווערט פון אנ'ערך 1000 זלאטעס.

במה שנאמר: אי ראז דווא טשי, אי ראז דווא טשי! און ווער ווייסט, צי די כלים זענען נאך היע? ...

אנ'איבערגאנג אויף שאף און רינדער

(2) פון דעם געזונדהייטס-אמט ביי דער לאדזשער וואיעוואדזטווע דערוויסען מיר זיך, אז צווישען די בהמות אין דעם לאדזער און לענטשיצער קרייז הערשט אנ'אנשטעקענדע לונגען-קראנקהייט.

עס איז דעריבער נעכטען ארויסגעגעבען געווארען א שטרענגע פעראָרדנונג, לויט וועלכער עס ווערט אנגעפארבאטען אדורכצופיהרען יארידן און מערק פון בהמות אין די בעדראהטע געגענדען.

ער איז געקומען עדות זאגען

האט ער איצט צו זינגען און צו זאגען...

(2) נעכטען איז אין שטאטישען געריכט געקומען אלס אנ'עדות, א געוויסער סטאניסלאו דראזשאש. (פון פעטריקאווער 132).

דאס עדות זאגען איז איהם אבער נישט איינגעגאנגען, ווייל ביני לביני האט מען איהם פון טאש ארויס ארויסגעשניטען מיט א זשילעטקע א פארטפעל מיט 700 זלאטעס מזומן און מיט פערשידענע דאקומענטען.

דעם גנב איז דערווייל נישט געלונגען צו כאפען.

ווידער אונטערגעווארפען א קינד

(2) דער סטרוזש פון ארליא 5 האט נעכטען געפונען אויף די טרעפ פון דעם אנגעוואוקסענעם הויז אנ'אונטערגעווארפען עטליכע-חדשים'דיג מיידעלע. מע' האט זיך גלייך געלאזט זוכען די מוטער פונ'ם פערוואהרלאזטען קינד, און באלד האט מען שאָ: ארעסטירט די 25־יאהריגע הימלאזע מארישא עקערט.

די אויספארשונג ווערט נאך ווייטער געפיהרט.

צו אלע ג' שפילערס!

די בעווינער פון אלערליי געווינסטען ווערען געבעטען צו ווענדען זיך צו אונז אפצונעהמען די געווינענע סומען! ביזהער איז ביי אונז געפאלען אין דער יעצטיגער לאטעריע:

15.000 זל. אויף נומער 150431
10.000 זל. " " 15048
10.000 זל. " " 110555
5.000 זל. " " 50232
5.000 זל. " " 84279
5.000 זל. " " 84335

און פיל פיל אנדערע!

דאס גליק איז שטענדיג מיט אונזערע שפילערס!

ס. יאטקא, פיעטריקאווער 22, פיעטריקאווער 66

גליקליכע לאזען צו דער 1. קלאס ביי אונז שוין צו בעקומען

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע — לעסניצע-פרייזען

אין 12-טען טאג פון דער ציהונג פון דער 28-טער מלוכה-לאטעריע איז ביי אונז געפאלען דאס געווינס פון

5000 זלאטעס אויפ'ן נומער **35350**

גליקליכע לאזען צו דער ערשטער קלאס פון דער 29-טער מלוכה-לאטעריע זענען שוין צו בעקומען

Kantor Wymiany i Loterji **Samuel Weinberg, Piotrkowska 58**

קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

4-טע קלאס — 11-טער טאג

Po 10.000 zł. na N-ry: 73904 119142.

Po 5.000 zł. na N-ry 96846 115133.

Po 2.000 zł. na N-ry 7758 15297 28137 31616 43597 81965 88230 95246 124263 131785 134123 152332 158788 159158 162840.

Po 1.000 zł. na N-ry 3473 12031 29072 34800 43585 46069 49515 50343 56260 65268 65986 69857 78123 80725 88886 96124 96923 98231 99455 100262 105268 108274 110248 115069 116610 118073 119079 119755 122229 128387 143937 145223 151089 161305 165747.

Po 200 zł. na N-ry:

96 160 235 310 49 454 509 34 853 1077 120 242 413 50 574 675 78 80 748 2135 365 657 792 810 25 3001 39 147 206 87 89 304 15 457 504 53 696 765 819 4020 129 41 45 54 30 6 441 518 29 37 710 951 5068 88 123 233 75 620 35 51 64 76 728 43 811 63 900 95 6110 38 311 424 509 7460 655 81 95 700 32 819 89 8150 324 486 527 745 993 9252 425 77 526 61 80 931 10180 88 291 318 84 508 609 824 11092 146 63 66 201 54 74 327 64 464 77 554 686 813 14 81 87 12138 64 203 74 463 570 607 39 757 91 906 32 35 48 13116 19 454 720 904 33 87 14032 44 91 193 207 18 74 363 425 783 967 15178 236 309 12 70 404 28 37 551 53 86 612 78 931 16023 141 51 58 524 650 92 712 860 17004 174 76 279 95 346 507 12 14 636 814 941 42 1807 162 206 14 304 49 80 455 608 19069 120 92 263 446 610 40 53 20018 82 328 29 519 798 906 72 21022 28 84 103 68 354 88 518 64 657 886 906 12 205 22251 72 399 507 670 713 900 23133 225 61 347 60 407 56 74 563 621 36 802 939 77 24108 202 69 344 652 791 940 255 54 603 33 730 826 70 71 934 26323 36 461 569 684 893 977 27047 98 252 382 583 626 825 28026 100 30 78 98 323 94 462 99 599 683 860 948 85 29169 377 463 509 50 617 92 855 72 908 25 81 93 30199 376 553 96 680 779 94 922 65 31019 61 93 317 50 416 546 707 32043 200 86 343 55 761 881 902 64 99 33095 118 54 76 239 98 356 754 857 917 34040 77 94 147 345 57 66 455 78 731 63 68 882 906 50 35083 107 93 243 45 386 666 74 92 794 36039 152 227 310 407 518 639 42 57 777 882 37069 88 216 97 387 431 37 576 902.

38320 465 597 639 57 735 76 821 37195 251 458 552 87 893 40037 38 50 51 286 465 559 999 41256 366 70 429 39 636 773 889 981 84 42230 32 424 44 565 849 43079 159 400 622 44084 163 325 01 85 512 749 819 26 54 992 45001 10 21 58 281 320 91 453 504 95 644 746 71 840 47 94 932 50 46038 50 268 469 602 34 64 704 07 876 930 47055 121 79 209 57 374 645 49 799 829 997 48118 32 256 474 632 835 41 55 922 89 49244 68 421 504 32 678 722 40 856 933 55 50004 112 43 268 360 89 459 563 96 657 778 874 999 51031 79 180 220 326 76 437 602 711 49 833 980 52043 97 469 551 641 98 762 956 53031 344 662 785 826 96 948 54111 201 93 417 556 646 795 923 28 55 55054 174 308 66 608 711 56042 128 46 205 406 651 752 77 814 94 57340 437 739 47 58026 96 177 93 280 490 507 29 76 674 762 64 72 902 64 59123 312 51 95 454 893 60036 59 140 344 428 712 41 75 86 61077 109 483 529 617 724 802 74 62562 692 700 63059 64 79 267 86 98 515 62 613 809 20 46 929 32 33 64405 15 62 91 526 82 682 709 78 911 49 65071 282 389 81 509 99 745 818 46 66076 203 415 521 86 745 626 43 912 67030 32 36 270 83 325 35 425 45 523 98 672 74 800 75 900 68112 45 59 62 85 240 400 38 624 790 69092 179 449 90 695 70288 312 25 489 678 726 973 71302 99 649 72039 106 373 447 86 505 24 636 98 724 55 974 81 73061 71 133 212 21 43 319 39 468 74379 90 420 622 43 748 75017 308 50 51 77 447 533 647 65 701 66 856 986.

76018 70 88 173 86 224 64 314 636 725 44 79 918 99 77115 23 71 248 69 73 370 769 78130 48 265 72 77 82 301 23 88 405 55 607 41 931 36 64 [illegible] 700 327 327 582 70 827 68 80891 188 579 720 913 81002 245 379 562 744 970 89 82158 233 303 37 507 73 628 43 838 987 83015 105 246 441 596 753 812 951 84026 170 234 58 67 503 72 609 705 10 848 85017 48 66 104 307 556 682 85 90 657 64 96 86067 122 78 210 12 68 325 459 605 838 54 965 73 87015 76 162 394 567 611 750 60 874 88125 223 63 534 72 713 89020 221 678 813 90478 525 638 49 779 84 995 91059 81 142 349 619 724 62 82 88 824 67 92 93 92007 162 419 739 837 53 79 65 93074 191 200 28 40 374 91 442 613 794 839 907 52 94000 77 125 50 373 487 510 24 52 714 951 95162 224 43 384 549 91 663 728 808 907 13 96036 141 242 56 503 59 90 665 909 23 97036 129 67 295 476 92 541 693 98026 37 211 552 628 745 59 99057 105 34 37 220 30 71 526 27 652 869 100117 265 8 4403 618 29 827 926 101226 357 463 732 917 89 102075 218 444 74 533 90 635 704 60 855 903 57 103016 316 685 723 29 846 96 104018 56 87 176 97 220 488 662 792 898 977 105097 144 331 46 425 52 506 67 83 84 607 749 51 106096 144 222 49 [illegible]20 654 768 93 857 78 902 107025 44 384 85 502 80 641 835 108124 53 345 448 80 509 59 765 913 109484 539 691 704 76 83 110166 206 573 635 84 767 910 58 64 96 111113 274 78 544 87 89 602 811 967 112229 313 47 475 588 786 845 999 113099 397 539 55 846 905 41.

114127 309 21 474 513 683 930 115037 167 311 462 627 952 116340 54 91 592 673 774 897 117072 225 411 513 681 742 48 57 812 28 921 56 118130 74 363 490 95 525 68 620 24 64 65 119110 41 71 231 450 538 56 886 120184 204 304 26 499 585 661 924 121019 51 73 192 266 370 640 809 122253 391 93 497 556 97 614 22 31 57 754 801 7 958 123219 20 640 700 14 15 20 806 80 124057 126 57 205 60 345 47 454 78 556 67 74 780 82 99 920 77 125018 216 363 69 97 507 649 700 812 950 126104 11 51 270 464 581 94 637 945 68 127009 88 103 318 27 414 63 80 501 634 79 760 [illegible] 73 928 56 91 99 128451 73 525 67 734 45 818 94 129532 68 620 827 130011 79 125 64 99 312 572 604 10 48 788 824 25 69 73 949 131094 135 89 99 201 9 57 317 36 506 809 132053 387 403 59 99 509 730 899 56 133075 107 93 244 314 94 463 96 539 58 669 787 839 78 134137 63 366 514 59 80 602 810 52 939 69 135059 124 75 261 417 563 632 730 54 61 819 29 919 136084 113 42 207 517 35 92 668 98 704 895 997 137042 292 318 31 35 57 401 2 16 66 815 57 60 926 73 138095 370 465 572 618 48 780 964 139088 102 61 317 28 528 40 600 38 803 43 83 93 140003 33 68 78 156 272 97 510 606 71 94 717 39 816 23 939 141180 232 312 42 63 525 652 883 142074 144 229 91 377 424 53 593 718 865 929 34 63 96 143015 198 281 6 77 405 59 519 19 695 811 35 90 144160 83 280 373 513 43 987 145112 41 94 300 82 531 90 609 36 785 888 146188 232 458 897 147013 38 223 29 377 645 98 704 943 148101 200 442 581 774 149165 80 203 466 767 964 150088 201 81 331 59 449 598 739 71 960 141055 174 277 597 99 671 713 882 920.

152131 80 89 206 32 340 64 552 635 81 974 153017 283 447 92 526 52 75 659 817 154028 37 44 115 74 200 35 1408 506 703 805 59 155153 69 243 78 302 8 16 503 24 651 757 924 156064 117 26 49 313 74 403 509 628 65 82 732 80 810 31 906 31 157089 203 372 484 506 736 861 929 35 158125 60 229 86 486 662 98 770 159093 118 217 69 672 91 780 870 929 160237 431 562 95 942 161121 287 387 573 636 701 162263 81 380 538 45 755 809 54 65 163144 78 230 632 708 846 164010 15 22 83 101 53 204 56 386 428 630 45 741 81 98 821 165001 530 619 902 26 94 166096 291 331 64 409 625 700 167072 282 405 567 804 906 13 52 168076 279 318 636.

CIAGNIENIE DRUGIE.

Po 200 zł. na N-ry:

440 913 1184 235 496 607 9 95 728 76 2328 34 737 3307 540 70 759 882 4034 452 632 853 996 5092 169 72 549 934 6297 415 798 820 7666 964 8126 522 976 9006 10419 647 91 95 681 947 11359 476 621 74 12037 794 848 13542 925 42 14237 [illegible] 62 861 947 15066 293 495 16208 [illegible] 754 17713 18229 631 885 943 50 19381 407 33 612 781 89 801 20019 167 315 635 967 21075 382 690 713 828 22530 23246 334 983 24104 98 283 538 957 25253 447 58 596 26077 450 584 27278 437 89 713 78 28058 253 63 92 29090 291 333 748 30244 658 31289 32283 96 823 33421 69 656 06 778 34139 385 798 838 996 35170 574 36503 931 7022 211 879.

38158 61 575 606 818 928 86 39012 24 238 444 50 544 84 682 747 40102 77 265 591 909 41014 93 480 42147 767 971 81 43209 44199 814 962 45705 825 76 46196 465 536 967 90 47039 95 466 725 48133 520 903 49037 172 208 81 92 50321 407 51 909 53 51286 565 703 [illegible] 52451 558 776 820 52 93 919 87 53177 414 47 [illegible] 580 609 981 54632 52 73 55038 401 692 828 56057 342 680 57246 425 85 559 742 883 99 58210 65 740 59054 97 115 490 526 993 60274 761 61461 854 922 62072 170 81 517 722 993 63275 564 601 14 79 801 44 64411 551 775 980 65048 754 506 706 880 956 66295 472 894 924 90 67029 86 231 799 947 68059 481 942 69042 [illegible] 9. 95 824 70400 [illegible] 623 91 71143 239 339 72304 400 44 60 826 77 963 73181 90 305 673 74592 692 388 75146 254 551 656 859.

76127 344 412 764 77779 876 78001 98 836 79144 891 80013 407 59 518 652 81201 74 770 849 82597 83188 500 55 600 51 839 84051 287 480 598 908 85248 49 65 701 86025 183 381 631 74 800 87573 85 811 88130 63 234 469 633 82 731 967 89157 482 835 90074 95 143 246 361 404 19 516 91065 139 544 703 852 92236 629 93062 405 647 728 94193 446 769 95073 150 206 439 559 96044 538 636 821 97151 240 51 541 74 898 98024 116 96 245 630 99333 34 547 606 868 876 100107 531 754 879 101033 62 332 454 548 990 102060 258 407 611 938 103011 61 604 69 930 71 10443 79 113 271 532 681 86 105250 341 743 98 991 106022 309 108142 227 465 515 737 109058 607 809 29 88 110288 596 111669 721 813 19 39 112498 510 662 113092 382 558 73 647.

114372 780 822 115012 195 251 547 717 954 116065 418 117138 296 767 118020 77 114 63 305 888 119049 287 337 759 120341 860 945 121601 754 964 85 22257 397 772 123318 420 848 50 994 124090 164 285 608 59 126146 724 919 83 127313 662 128375 90 479 129095 310 420 585 677 130556 697 131482 596 659 970 132134 759 133487 590 975 134312 467 822 56 135640 136349 541 137244 472 938 138089 322 526 99 645 969 139095 377 603 795 140184 91 310 448 748 78 852 54 141360 98 418 772 851 903 142324 489 57 574 143058 157 340 442 144252 72 461 68 664 912 145027 604 727 47 71 929 146091 562 892 147024 975 148039 346 55 877 92 149383 401 841 91 151856.

162539 766 153100 245 500 647 834 935 154012 170 727 848 71 155143 95 337 508 916 156392 406 157279 429 582 673 881 978 158163 808 150194 349 845 957 76 160061 161199 602 750 806 37 976 162004 95 547 636 163098 123 711 164304 736 165006 166506 167090 168412 512 640 863 169056 259 335 778 983.

CIAGNIENIE TRZECIE.

50.000 zł. na Nr. 27813.

10.000 zł. na N-ry 75335 77130.

5.000 zł. na N-ry 27038 79509.

2.000 zł. na N-ry 5118 14096 18479 26752 50181 50367 52624 94968 112916 134793 146733 154188 159320 166298.

Po 1.000 zł. na N-ry 2465 3896 7504 17635 22395 28975 33823 39187 41774 48944 50478 50518 56946 59066 63624 65331 67703 73697 75236 84319 104224 112303 113299 124593 127435 131716 133024 137777 141446 146404 148646 157955 164491 166801 167090.

Po 200 zł. na N-ry:

125 359 758 1064 645 87 2147 570 664 69 3695 713 37 58 4265 463 562 677 5143 580 840 6003 29 102 590 718 885 7009 297 346 409 74 538 799 8865 137 709 9403 [illegible] 85. 10025 27 208 50 448 54 542 928 11012 258 670 835 798 12215 838 900 74 13107 72 223 450 753 14043 [illegible] 120 30 229 324 484 866 916 15512 702 812 16045 85 138 69 87 375 478 582 719 17016 116 66 260 357 580 659 733 48 815 31 18044 64 234 19296 349 411 741 803 931 42 91.

20677 86 787 840 21227 834 22171 417 69 659 724 920 23472 507 62 24313 492 672 83 32 25070 122 395 686 860 26162 272 90 349 52 59 76 557 829 966 27046 213 346 64 651 86 872 28461 580 777 820 29019 59 164 552 54 605 780.

30785 31054 101 97 389 442 690 749 69 816 969 32215 428 535 501 33329 575 608 791 822 976 34474 741 840 87 951 35215 73 319 36451 60 977 84 37006 177 693 726 60 868 950 70.

38112 241 55 345 432 517 34 50 39349 549 86 40093 258 415 546 778 997 41465 754 862 42008 280 323 857 936 92 43219 334 99 524 607 89 806 965 44058 201 424 38 532 55 833 987 45152 469 86 46159 255 378 544 662 81 878 47003 75 345 86 444 701 51 84 48124 283 847 67 49059 86.

50055 63 365 471 508 631 74 786 838 960 51007 377 62 717 825 52228 50 347 531 734 71 916 53062 329 54187 55050 124 68 489 641 800 5 56279 87 573 631 797 924 57048 366 585 638 58422 50 633 37 78 719 810 965 59365 509 697 904 10 60162 324 61200 378 409 62000 408 38 47 602 47 799 809 63822 79984 64012 449 71 606 40 891 975 6513 239 372 425 637 64 936 66396 514 84 917 37 67004 15 466 82 719 68061 69157 251 89 389 548 77 712 908.

70275 483 98 725 914 71118 380 623 750 805 72954 73567 621 72 741 825 98 921 74340 476 907 75373 639 914 76011 159 266 304 30 811 991 71044 222 393 78159 544 52 825 43 86 79026 33 206 21 718 42 851 63 73 905 80062 140 87 295 375 422 544 919 81183 419 21 84 6986 82287 394 83052 101 334 422 618 885 84300 86 99 488 806 85102 431 563 869 86006 74 448 633 87144 299 361 82235 520 797 89516 94 939 66 90061 111 286 579 609 507 841 91239 369 659 949 65 92035 183 420 71 805 17 27 44 93614 780 94007 131 40 253 342 460 636 85 95385 924 96245 477 83 794 97305 12 425 824 72 934 98035 39 159 446 768 863 925 49 99070 336 857 96.

100051 528 887 96 101125 229 449 649 999 102010 161 434 61 883 103112 266 615 62 720 856 104654 05131 409 31 508 81 675 976 106023 33 80 156 726 47 898 952 107531 670 836 108405 508 734 109232 583 798 951 110227 454 803 111295 314 76 96 756 112171 715 812 113090 336 429 635 78 716 114692 115302 482 797 116023 73 134 238 52 303 425 581 95 117022 239 632 57 894 118040 83 154 393 434 569 644 813 964 119124 419 49 577 641 120110 684 883 918 121209 300 87 435 721 836 943 122187 473 672 715 9 998 123067 237 70 635 839 920 41 124047 422 527 647 930 55 125011 52 135 233 343 550 639 736 835 45 126532 44 658 887 127460 97 580 702 67 908 58 128246 129148 475.

130068 294 406 78 521 682 833 90 131160 447 80 520 132285 356 81 660 774 133084 498 527 134008 162 960 135003 99 580 877 97 136254 310 454537 649 892 93 930 137304 455 77 737 819 911 138198 212 333 72 96 785 899 139041 222 507 96 709 920 90 140295 657 780 141208 464 688 825 909 76 142607 92 707 84 850 76 143047 135 274 420 836 916 144332 145135 366 515 32 146012 170 318 489 569 147182 304 469 832 148913 59 149156 477 522 35 653 68 983 150029 631 971 151025 193 250 305 467 507 19 687 765 916 61 90 152194 267 369 81 636 70 803 17 153347 565 632 99 880 154134 434 781 855 155157 290 364 548 867 156210 54 516 814 57 59 157073 214 21 672 158005 303 672 19663 786 160071 73 98 332 42 747 161390 598 162772 889 990 163348 62 739 856 164174 269 165035 667 720 36 971 166129 275 83 332 451 551 601 14 32 977 167214 320 448 168067 493 694 742 984 169246 579 84 613 841 71 930.

שטורמישער ערפאלג פון דער אפערעטע „קאטינקא"

מיט וויערא סאניעווסקא און פאול בריימאן אין „פילהארמאניע"

די פארשטעלונג פון וויערא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן זענען אדורך מיט גרויס ערפאלג. היינט זונטאג אווענד ווערט געשפילט צום 4-טן מאל די אפערעטע „קאטינקא".

פון שטאטישען טעאטער

היינט, זונטאג, 12 מיטאג פאר קינדער „דער פערכישופטער בוים", 4 נאכמ. „געלד איז נישט אלעס", 8,45 אווענד „איוואר קרויגער".

פאפולארני טעאטער

היינט, זונטאג, 4,15 און 8,15 געהט די קאמעדיע „די צובראכענע לייטער".

פאפולארני טעאטער אין גייערס ראיאן

היינט, 4,15 און 8,15 אפערעטע „דאס האבען ליב פרויען".

היינט נאכמיטאג קאנצערט

ווי מיר האבען שוין געמעלדעט קומט פאר היינט זונטאג, 4 א זייגער א גרויסער נאכמיטאג-קאנצערט מיט דער בעטייליגונג פון 14-יעהריגען יודישען פידעל-ווירטואז מארצעללי נוימיללער, וועלכער איז אויסגעצייכענט געווארען אויפן פידעל קאנקורס אין וויען. דער טאלאנטפולער יונגער קינסטלער וועט אויספיהרען טשייקאווסקי'ס פידעל-קאנצערט, מאשקאווסקי'ס גיטארע „סאראסאטע" צלאך'ס „בעל-שם" און זארושיצקי'ס „מאזורעק".

א חוץ מארצעללי נוימילער נעמט אויך אנטייל די טאלאנטפולע פיאניסטען לילי קאראטשינסקא, לאוזראטקע, פון דער העכערער מוזיק-שול אויפן נאמען פון שאפען אין ווארשא.

מארגען טאנץ-קאנצערט

אויפן טאנץ-קאנצערט מארגען מאנטאג, אין פילהארמאניע, טרעטען ארויס די וועלט-בעריהמטע יודישע לאוראטען טענצער פון 1-טן אינטערנאציאנאלען ארטיסטישען טאנץ-קאנקורס אין ווארשא, פרל. רות-שרה אברהאמאוויטש, געוועזענע פרימאבאלערינא פון דער בערלינער אפערע און איהר פארטנער געארג גראקע, ערשטער טאנץ-מייסטער פון דער בערלינער אפערע.

זאלץ קאן מען זיך נישט פערגינען

און א שוועבעלע איז א געגענשטאנד

(ענדע פון דער 4-טער זייט)

פאל (אומלעגאלע בראנפען-פאבריקאציע) האלט אין איין וואקסען: אין יאהר 1931 זענען געווען 32 טויזענט אזעלכע פאלען, אין יאהר 1932 33 טויזענט און אין פערגאנגענעם יאהר 1933 — שוין 41 טויזענט פאלען.

וואס די מלוכה-לאטער ע האט דער רעגירונג געבראכט מיט אנערקענונג

צום סוף רעדט נאך דער רעפערענט וועגען שוועבעלעך-מאנאפאל, וועלכער איז פאר'ן רעגירונגס-לאגער א זעהר נישט אנגענעמער ענין.

אין יאהר 1930, האט פאר'ן קראך פון שוועדישען קרויגער-קאנצערן, וועלכער איז באלעבאס איבער פוילישען שוועבעלעך-מאנאפאל — האט די רעגירונג פערלענגערט דעם אפמאך מיט'ן קרויגער-קאנצערן. די פוילישע שוועבעלעך-פראדוקציע איז פערפאכטעט געווארען צום שוועדישען קאנצערן אויף נאך עטליכע און דרייסיג יאהר — ביז'ן יאהר 1965. די שוועבעלעך זענען זיבט דאמאלט טייערער געווארען — פון 7 גראשען אויף 10. אין פיל לענדער זענען די שוועבעלעך ביליגער. ווי אין פוילען.

אבער דאס איז נאך נישט אלץ. דער קרויגער-קאנצערן דערהרג'עט פאקטיש די פוילישע שוועבעל-פראדוקציע.

די הכנסה פון שוועבעלעך-מאנאפאל ווערט פון יאהר צו יאהר קלענער.

אין קינפטיגען בודזשעט-יאהר זאל די רעגירונג דערפון בעקומען בלויז 15 מיליאן זלאטעס — מיט 3 מיליאנען ווייניגער, ווי אין פריהערדיגען יאהר.

ס'איז נאך ווערט צו דערמאנען וועגען דעם צווייטען ממש-לעכערליכען דורכפאל פון דער רעגירונג מיט דעם שטייער אויף די ציגד-מאשינקעס. דער דאזיגער שטייער איז פערוואנדעלט געווארען אין ממש חוזק און דער רעפערענט אליין שלאגט פאר ביליגער מאכען דעם שטייער אויף „זאפאלניטשקעס" פון 10 אויף 5 זלאטעס.

נייע גזירות

(ענדע פון דער 6-טער זייט)

אין מעת = לעת מינדעסטענס 10 שעה אפרוה. די פערזוימטע צייט ביי א צושעדיגטען אויפ'ן וועג אויסאבוס אדער צוליב אנ'אנדערער מניעה ווערט אריינגערעכענט אין דער ארבייטס-צייט.

די ארבייט ביי אויטאבוסען, וועלכע האלטען אן א רעגולערע קאמוניקאציע, איז דערלאזבאר אין זונטאג, חגאות און ביינאכט. די ארבייט ביי לאסט וואגען און לאסט-אויטא'ס איז דערלאזבאר ביינאכט נאר אין דעם פאל, ווען דער אפפאהר קומט פאר בייטאג, וואס שייך זונטאג און חגאות, איז די ארבייט דערלאזבאר נאר דאן, ווען דער אפפאר קומט פאר א טאג פריהער.

אויב אנ'ארבייט קומט פאר אין זונטאג, מוז דעם אנגעשטעלטען געגעבען ווערען אנ'אנדערער דוה-טאג אין דער וואך.

יעדע אזעלכע טראנספארט-אונטערנעמונג מוז פיהרען א גענויע קאנטראל, ווען דער ארבייטער פאהרט אפ און קומט צוריק. מינדעסטענס 1 מאהל אין וואך מוז דער אונטערנעהמער געבען די מעגליכקייט דעם אנגעשטעלטען זיך צו בעקענען מיט די נאטירונגען. די נאטירונגען מוז דער אונטערנעמער בעהאלטען אין משך פון א יאהר און צו יעדער צייט ווייזען דעם ארבייטס-אינספעקטאר.

אלענפאלס וועט די צאהל ארבייטס-שעה'ן איבער 624 אין משך פון 13 וואכען בעטראכט פאר איבער'שעהן.

די פעראָרדנונג טרעט אריין אין קראפט פון 1 יאנואר 1934.

מעלדונג

א גרויסע הנחה פארשטעלונג פון „איוואר קרויגער" אין שטאטישען טעאטער

די קולטור-קאמיסיע ביי דער הארמאניע - ביבליאטעק, אל. קאשטשושקי 9 טעל. 191-50 ארגאניזירט פרייטאג ד. 26 ה. ח. איבאוועגט א גרויסע הנחה פארשטעלונג פון דעם בעריהמטען טעאטער רעפערטואר „איוואר קרויגער" אין שטאטישען טעאטער (סקאלא) בילעטען פון 35 גר. און שוין צו בעקומען (סקאלא) בילעטען פון 35 גר. און שוין צו בעקומען הנחה בילעטען אין „שטאטישען טעאטער" אויף אלע פארשטעלונגען.

הנחה-בילעטן אין די קיבאס צו זעהר ביליגע פרייזן.

בילעטען קאן מען בעקומען אין דער הארמאניע - ביבליאטעק אל. קאשטשושקי 9 טעלעפאן 191-50, טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 10 אוו.

גליק! גליק! גליק!

נעכטען אין 12-טען ציהונגס-טאג פון דער 28-טער מלוכה-לאטעריע איז ווידער געפאלען דאס הויפט-געווינס פון טאג

15.000 זל. אויף № 36938

ווי אויך אנדערע געווינסען.

ביי דער איצטיגער 4-טער קלאס זענען שוין אין מיין גליקליכער קאלעקטור געפאלען 5000 זל. אויף נומער 136222, 5000 זל. אויף נומער 25231 א. א.

I. H. LITTMAN

לאדז, 32 פיעטריקאווער 32, טעל. 144-72

אכטונג! מיר בעמערקען, אז דאס גרעסטע געווינס פון דער 3-טער קלאס 300.000 זל. אויף № 26014 איז אויך געפאלען אין מיין גליקליכסטער קאלעקטור.

לאזען צו דער I-טער קלאס 29-טער לאטעריע זענען שוין ביי מיר צו בעקומען. כל הקודם זוכה.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

4-טע קלאס — 12-טער טאג

Zł. 15.000 — 34136 36938.
Zł. 10.000 — 34586 112901 119029.
Zł. 5.000 — 21470 35350 36211 49690 100471 112735.
Zł. po 2.000 - 4502 14458 18605 29487 41264 53178 114572 115101 121901 129838 130280 140052.
Zł. po 1.000 — 4056 4310 7018 11468 18327 28183 50179 52546 58640 59637 63272 65202 73763 73905 73237 77461 77119 82924 86854 105722 105547 108729 108744 111174 111474 113485 118141 128151 139673 146989 153621 164768 168723.

Po 200 zł. na N-ry:

165 240 535 40 65 712 40 71 908 91 1014 145 261 489 807 2156 98 721 863 967 3034 142 221 513 43 79 83 602 8 69 715 73 832 49 917 41 4045 114 286 311 73 86 98 422 36 47 510 22 99 713 863 928 53 5120 95 256 324 809 19 969 6017 112 56 221 78 300 92 442 602 90 82 6941 74 7072 104 24 213 518 714 8172 487 530 90 96 696 866 922 40 9192 539 608 31 762 852 933 10134 290 423 40 98 594 785 927 84 97 907 84 11099 223 55 418 58 578 634 786 843 84 12118 56 214 529 90 679 97 805 23 51 81 971 13029 70 130 274 300 2 538 45 59 797 994 14283 638 60 891 15167 81 311 95 412 25 501 650 84 87 726 48 76 876 985 93 16003 109 68 258 444 558 694 97 789 906 9 21 85 17049 277 572 696 941 908 18144 47 220 396 469 617 52 61 66 904 19234 79 452 565 609 51 756 819 988 20007 106 12 41 237 406 29 50 640 71 867 21166 95 363 472 869 905 22102 240 309 20 31 419 51 712 21 44 86 962 23231 546 73 96 727 884 93 24105 69 279 315 40 435 69 536 77 730 808 10 17 38 921 70 80 25065 123 84 204 52 300 410 50 82 555 611 80 726 971 26258 363 95 625 809 63 932 78 27057 110 55 229 475 581 664 882 907 35 28056 110 58 270 326 404 553 604 31 979 29048 74 139 42 468 562 626 814 930 30003 264 384 431 94 3105790 568 733 67 824 970 83 32001 113 270 85 333 483 633 96 725 924 61 33055 89 107 44 274 377 515 926 89 34175 227 301 91 725 893 96 35001 69 113 222 67 466 93 854 909 36036 473 87 889 37010 20 164 257 475 511 47 73 851 900.

38062 227 347 401 37 535 722 800 30 98 902 31 74 39104 234 53 373 78 850 929 40048 317 24 50 64 76 448 55 87 500 868 962 98 41408 50 500 70 600 40 718 902 97 42062 101 416 29 55 608 40 43 66 795 936 968 43039 122 94 278 630 776 836 69 905 84 44054 83 95 270 306 744 50 93 832 93 957 45023 96 172 249 337 405 9 99 511 92 641 50 737 99 842 71 46036 53 141 248 73 395 498 708 947 47062 117 310 68 80 691 760 865 969 71 88 48066 137 211 86 431 677 85 49026 89 107 27 229 744 885 983 50381 411 695 758 936 51043 139 80 206 695 864 72 929 52114 69 82 238 390 540 642 60 96 724 49 845 910 30 53117 240 74 310 51 411 99 570 688 740 98 923 54074 89 141 215 398 681 55300 16 74 97 412 51 523 621 831 57 95 56097 149 248 348 62 81 505 69 660 734 862 994 57190 260 407 557 75 92 662 86 58137 39 313 591 93 616 716 830 59006 195 99 211 80 97 402 83 673 885 60066 85 227 459 520 39 610 47 64 99 725 26 72 896 936 61114 332 447 544 94 781 847 62092 176 209 38 61 370 91 533 803 33 63174 95 369 427 45 519 98 567 826 98 64045 179 356 77 97 472 586 99 628 764 906 65128 329 426 67 678 827 30 948 66063 124 32 596 902 99 67223 388 413 36 73 638 828 57 68148 223 48 486 526 50 56 620 701 863 69080 125 95 352 60 426 547 62 617 716 62 829 927 70021 542 717 37 71 917 22 71260 83 360 410 65 77 96 559 86 650 822 82 908 74 72059 239 310 88 446 73046 372 403 4 5 77 636 44 715 74008 365 419 739 97 930 75041 83 127 38 85 237 92 93 403 77 681 741 48 52 55 67 81 805 19.

6421 595 658 705 971 82 77040 67 88 143 268

301 432 84 559 83 55 616 37 858 78127 51 97 219 368 665 75 87 791 983 86 79132 87 203 75 309 420 42 63 886 80201 4 48 311 73 469 663 719 818 42 522 81045 98 387 89 512 54 658 57 85 822 78 80 98 903 99 82044 175 97 273 308 35 493 829 939 83032 118 278 387 513 39 73 829 922 84104 206 800 935 47 85011 40 56 79 390 407 582 619 86002 262 90 345 65 876 901 87170 96 323 78 464 609 90 937 88051 293 379 476 89032 423 644 740 66 855 979 90536 730 847 82 954 91021 130 238 94 448 688 98 924 53 92037 110 50 243 342 421 80 510 59 959 66 915 67 72 93060 478 587 674 854 979 94012 454 90 529 38 46 680 777 79 846 988 95237 347 96 450 64 613 48 67 96 790 811 32 96030 181 348 451 697 709 982 91 97029 89 122 334 44 416 506 608 68 87 723 86 875 98157 404 62 74 835 78 94 907 99242 52 397 517 78 602 15 22 31 56 903 19 34 100050 96 398 439 500 628 77 861 85 932 101035 71 114 213 343 75 536 68 72 622 83 754 61 64 102157 251 342 53 413 606 23 47 706 46 816 920 59 103032 200 54 666 721 809 86 104045 85 135 65 248 508 61 708 90 853 105091 95 139 236 328 81 527 666 703 937 106085 274 532 77 986 107034 51 83 93 97 140 324 74 463 678 108031 431 66 80 675 721 824 100215 64 70 90 373 416 65 684 863 83 110191 270 498 585 611 39 74 881 111324 59 471 586 698 703 71 860 112003 46 86 231 68 368 435 687 113040 123 475 520 83 799 861958.

114025 136 249 543 51 664 762 903 82 115048 112 281 362 84 455 523 612 743 66 95 869 98 116034 64 177 358 452 54 574 613 769 881 117031 119 250 375 430 56 542 634 740 118151 249 454 93 565 840 924 66 119041 129 248 72 367 405 511 54 91 657 90 902 120046 64 76 118 217 345 426 62 615 48 81 797 98 939 121071 242 311 497 99 507 690 122009 104 23 67 226 70 562 617 51 744 813 928 123225 84 371 664 713 841 921 124056 275 317 73 431 64 519 44 762 866 77 916 29 47 125124 503 29 690 872 906 11 18 66 126013 14 301 463 562 602 703 43 820 975 127207 69 560 67 805 49 56 128053 153 218 67 424 30 72 707 93 851 939 129019 201 507 64 754 930 130085 259 63 363 611 820 78 131114 132149 87 419 22 506 18 736 83 842 939 85 133144 220 323 48 573 57 69 74 810 979 134066 131 47 428 566 644 759 73 135234 690 746 68 136002 331 54 72 611 14 789 863 992 137071 119 35 267 89 405 51 602 28 731 834 54 930 138006 70 215 369 738 54 872 929 66 139060 103 260 356 490 525 609 31 46 762 808 929 140045 59 122 212 400 1 7 91 93 515 46 622 53 798 810 968 141063 83 100 228 325 40 53 84 576 89 803 61 911 142035 65 84 161 250 407 884 143208 46 64 736 43 847 144250 413 789 887 145009 120 33 66 568 640 51 808 989 146060 84 185 203 308 36 654 727 98 814 70 147101 94 252 97 427 87 510 683 764 76 858 75 952 148153 70 343 661 67 70 908 97 149062 86 105 64 221 40 52 350 485 541 150129 84 386 555 726 28 85 925 35 151060 79 106 33 439 572 94 688 705 14 816.

152091 113 401 74 523 49 601 94 969 153018 246 356 595 654 883 930 32 154190 237 321 83 467 70 79 552 651 717 155023 29 150 247 93 380 413 718 862 995 156007 40 54 214 51 474 597 657 89 797 157134 244 365 94 610 39 85 89 818 56 987 158112 347 64 434 97 803 912 31 36 159020 477 95 534 981 160043 65 69 172 216 62 327 29 44 68 440 44 519 795 833 76 978 161042 143 239 46 351 403 6 44 50 86 644 61 752 58 918 34 162105 59 94 206 330 460 546 48 605 898 919 53 163080 118 61 76 262 660 775 85 803 909 164032 64 66 287 339 44 406 71 81 544 91 987 165041 227 30 567 601 807 18 166106 30 57 204 7 68 411 55 763 829 167033 64 196 281 424 27 520 63 76 637 761 927 168044 19 214 169158 64 233 356 444 45 557 64 608 902.

* * *

CIĄGNIENIE DRUGIE.

Po 200 zł. na N-ry:

101 716 1409 698 2058 203 418 510 23 623 78 788 3108 472 946 4069 5361 886 6427 38 722 883 7134 305 91 420 8362 482 9067 10000 1 255 788 850 113156 63 80 587 679 822 907 12683 847 13012 464 14318 453 718 800 15233 382 565 16009 165

426 519 17261 271 838 940 18198 288 844 19086 162 645 725 901 64 95 20207 855 21647 724 947 22273 330 542 23316 554 785 920 22 24034 302 912 73 25534 874 27016 100 280 474 643 932 28369 413 76 661 904 42 45 29572 885 30071 144 804 61 952 31003 125 645 82 994 32054 299 316 67 413 61 44 627935 33004 8 0507 34409 62 63 533 763 897 934 35417 615 54 76 803 36082 115 40 86 249 406 503 37093 415 36 63 518 689.

38075 135 330 42 89 540 61 787 39390 40210 384 481 41113 510 621 911 85 42198 227 450 670 746 72 43065 169 80 874 46259 569 846 902 86 47033 240 370 429 74 721 80 874 46259 569 846 902 86 47033 240 370 410 677 709 95 48828 42 49139 293 710 50024 283 840 46 908 51195 381 531 628 754 947 52177 545 651 58 53073 445 86 511 95 54290 621 942 55061 200 358 651 72 927 59 97 56148 365 551 99 640 57061 58709 59249 68 749 60074 87 61118 27 078 91 577 79 855 62314 630 961 63000 16 253 382 423 595 64183 344 97 890 65106 773 850 66005 33 480 658 97 67654 68013 72 99 277 414 82 574 615 69185 368 553 689 970 70062 124 281 498 652 62 71382 90 414 679 72094 120 617 73251 309 651 732 74317 604 766 845 958 75050 232 81 304 63 670.

76013 300 789 77359 515 688 98 806 94 986 78156 239 314 400 91 521 36 771 74 79246 80596 684 81131 202 746 982 82162 307 83197 216 36 430 758 84019 160 254 85 521 86753 849 87424 764 88053 479 826 992 89023 865 90331 71 711 96 91164 246 547 780 92043 69 96 766 856 93313 639 87 874 94315 41 69 95 403 681 867 966 95447 96468 711 97405 954 98366 606 60 770 838 973 99170 332 960 101043 97 106 61 274 342 549 102318 103245 637 104002 254 572 747 863 105811 42 979 106296 892 911 107158 327 429 69 666 108068 159 643 764 109025 64 195 35 668 110092 821 111418 40 93 853 965 97 112118 390 685 728 885 957 113229 332 760 921.

114195 494 523 95 115323 566 940 116027 117 237 337 650 84 117205 86 599 119262 120263 72 324 446 68 808 44 929 121092 562 616 91 819 962 122186 488 599 879 935 123026 68 84 156 919 124726 125530 66 126164 589 611 837 127068 145 943 128018 713 828 25 129833 130007 21 51 128 72 651 814 131355 744 980 99 132885 133119 30 259 995 134445 518 135049 198 723 62 781 136193 725 95 137120 80 266 417 49 717 49 138779 139107 243 393 814 140109 420 566 674 733 141134 436 57 612 36 142212 21 481 558 79 924 84 143 554 733 144224 677 145130 57 550 146013 66 476 523 37 667 147097 206 17 311 34 621 752 148748 843 965 149860 65 150578 85 645 84 761 151129 484 627 901.

152033 74 317 542 700 954 153082 92 418 662 154382 708 28 33 84 155344 441 745 156490 526 994 157010 158425 75 560 805 159589 963 160125 315 594629 64 801 78 161063 70 236 374 699 783 162504 56 646 163416 88 626 876 164276 370 617 855 165466 761 166618 777 167074 392 456 605 752 904 168006 10 27 225 31 437 802 169433 548 898.

* * *

CIĄGNIENIE TRZECIE.

50.000 zł. — 32756
10000 zł. — 72087
5000 zł. — 50232 51928
2000 zł. — 13557 58133 66931 80843 84988 85219 99799 100658 105871 113929 131259 131075 134860 136458 139087 138567 142982 144480 165396
Po zł. 1000 — 1209 13729 16174 18494 35990 55439 55618 90693 102277 104094 120205 129070 138364 165582 165364 166796.

Po 200 zł. na N-ry:

6 198 606 755 911 1177 258 99 457 526 90 793 2180 356 792 3101 87 270 381 87 666 900 4049 49 116 366 512 692 833 5319 570 621 939 6105 93 267 438 41 777 868 953 7257 456 537 78

954 8092 9121 519 976 10145 90 684 11034 118 345 98 437 517 602 61 777 12022 141 70 342 528 841 13064 99 825 917 14005 180 612 715 86 15607 844 939 79 16185 17243 47 88 474 96 516 53 18207 385 409 794 995 19061 155 409 909 20547 21050 79 571 630 841 73 941 22127 249 483 526 636 23008 82 204 32 608 73 808 943 68 24089 318 54 64 78 535 44 79 89 783 89884 25119 248 54 365 405 92 516 66 26054 167 88 382 792 989 27007 317 75 606 724 808 30 86 28365 460 588 621 33 8905 29320 409 828 30001 337 87 863 945 31044 242 340 506 22 32153 201 338 65 79 450 656 913 33010 501 98 742 833 34016 60 469 35132 594 768 908 36182 254 388 561 654 701 37052 91 184 361 519 62.

38080 233 418 530 49 679 806 39261 99 454 575 851 40012 35 61 64 187 424 30 46 85 653 41138 514 73 669 823 45 990 42205 413 528 62 673 43135 379 484 718 801 990 44461 634 911 45239 351 624 882 46590 651 796 956 47146 56 67 338 54 528 705 897 48058 174 209 98 446 81 601 49155 603 27 754 62 848 50122 20 201 96 309 95 460 98 573 801 55 69 944 51030 84 136 293 608 48 897 52044 63 329 941 53704 69 54385 586 624 33 899 55064 158 530 83 56050 733 65 57229 704 813 48 68 93 989 98 58388 477 541 630 85 730 85 839 958 84 59551 60188 249 53 410 760 61293 325 490 751 62 62289 405 594 631 899 63234 311 575 64289 308 59 417 572 964 68 65494 617 716 824 91 970 66348 757 6716 0461 867 68180 210 426 541 644 69055 538 846 999 70213 391 514 811 71880 72135 41 355 734 73118 41 352 718 74080 124 774 835 42 43 89 976 75028 139 219 712 958.

76172 209 537 56 851 901 72 77625 78114 37 668 99 706 927 79552 69 80300 15 482 827 81000 353 408 537 637 889 82205 662 911 50 83463 84000 47 134 38 363 455 860 909 85517 760 814 87241 472 699 769 822 88674 939 89504 10 647 85 88 888 945 90201 16 655 790 91227 586 806 92090 216 302 446 541 783 865 989 93146 248 486 982 94205 18 449 95173 283 443 65 561 828 96156 244 322 28 646 701 26 66 81 97092 353 486 552 98022 441 66 582 632 91 725 99160 600 85 844 58 62 943 100493 566 696 705 39 834 920 101252 314 507 770 835 972 102028 73 276 89 819 103137 202 656 842 104939 105012 324 522 618 721 828 54 60 977 106022 195 471 624 710 67 107276 331 44 99 729 92 108232 338 109162 214 39 347 446 803 110154 268 781 930 49 94 111240 393 873 946 53 112008 163 83 827 54 69 113113 76 365 84 602 4 20 51.

114024 596 967 115491 687 845 953 116329 455 570 885 947 85 117008 640 118282 715 59 984 119059 258 520 611 833 947 120061 74 75 135 237 595 121141 394 432 122159 837 123023 30 132 285 380 88 124097 252 73 575 635 787 873 125223 399 447 643 797 946 92 126136 304 41 412 794 846 908 71 127582 602 780 128050 57 216 427 578 729 946 129011 260 339 426 531 130266 328 586 91 995 131106 96 223 96 397 595 872 132081 376 92 414 52 503 739 949 77 81 133054 603 883 973 134040 93 140 416 60 816 979 135036 227 501 59 613 69 937 136074 164 67 70 812 137319 487 663 765 806 138296 379 139111 140084 266 395 618 88 910 141033 182 703 70 994 142037 39 113 37 57 316 52 648 8 856 143355 821 925 144132 295 841 145000 473 557 77 4910 146401 49 52 53 96 708 147428 83 519 23 41 792 148368 446 930 149356 645 71 895 935 91 150642 814 22 65 954 151289 377 84 641 883 89.

162021 207 825 46 153151 99 393 484 06 649 712 37 963 76 154595 995 155021 466 577 615 37 54 704 36 156183 373 572 157128 393 601 710 158580 685 159103 319 627 160045 306 609 161011 50 881 162183 444 48 648 163441 566 81 711 76 937 164246 435 557 742 920 31 165542 65 623 85 906 166100 41 97 71 88 930 167146 223 329 91 609 20 954 73 168163 210 458 613 14 897 998 169130 306 26 82 854.

קראנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר! דאס מעכטיגע פילם-מייסטערווערק. רעזשי ס. גאלדין. לויט דער ערצעהלונג פון שלום אַש א. נ.

אנקעל מאזעס

עפּאפּיי פון פרייד און טרויער פון יודן אויף דער ברייטער וועלט. אין די הויפטראלן:
מאריס שווארץ
רוביז גאלדבערג, יהודית אַבּארבאַנעל

אויסערן פראגראם: רעוועלאציאנס-קלאנג-צונאבע P.A.T. א. נ. מיט „POLONJA“ נאך פאלעסטינע.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פּער־גיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס אהן פוס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך וואקס גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פעלט ארויין אין דעם פיס אין דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער ברענענדיג און שטערבליך. ספעציעלע גומענע הייל-באנדאזשען בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, ליימענען ספעציעלע הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאטפוס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.

עמפּפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אבענד.

אכטונג! זייט דעם ערשטען אקטאבער ד. י. ווערען אלע קראנקע אין מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

מיר בעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם ה' ספעציאליסט י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) דריק איך אוים מיין הייסע דאנקבארקייט פאר איינהאלטען מיר די שווערע ברוך-רוקטור. אנ'ערך 25 יאהר האב איך געליטען פון שטענדיגע ווייטאגען און היינט, א דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט בין איך שוין פון ליידען און בין פעהיג צו דער ארבייט.

איך בלייב איהם אויף אייביג הערצליך דאנקבאר.

(—) Tema Rozenblum, Brzeziny. (3)

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פערשידענעס

איך זוך א שותף מיט 3000 זל. צו א וויכטיגע אונטערנעהמונג. קאפיטאל און פערדינסט געזיכערט. ווענדען זיך 11-טען ליסטאפאד 76, וואוינונג 1 פון 6 – 8 אווענד. 239

ליטערס צו 1.60, האלבע צו 1.25 און פערטעל צו 90 גר. קריגט מען נאר ביים בלאכארדש מלך גאלדמאן, לוטא־מירסקא 5.

Zagubiono czek na Zł. 100.— wyd. na Dom Bankowy Hirszberga, wystawca I. Landau, płatny 31/XII—1933 r. Czek nnieważniam. Sz. Kon, Zgierska 76. 234

עלעקטרא-מאטארען

3000 וואלט, 75, 40, 30, 20, P. S. און איין שוואכערער P. S. געלעגענהייטליך צו פערקויפען.

Inż. J. Reicher i S-ka
28 POŁUDNIOWA 28
tel. 21-000. 107

עס ווערט אנגענומען צו שטריקען רענדער צו קינדער - שקארפעטלעך אויף 12-ער און 13-ער מאשינלעך. צו ער־פאהרען פל. וואלנאשטשי 11 פינדריק. 176

צו די ה"ה גנבים! מיטוואך דעם 17/1 האט מען מיר צוגענומען אין צו־קערניע, זאוואדזקא 8 מיין פיטער; איך בעט עס מיר אפצוברענגען פאר א גוטע בעלוינונג. דער פיטער האט פאר קיינעם קיין ווערט נישט. דיסקרעציע געזיכערט. קלינגען נומער טעלעפאן 175-65. 233

א זאדע-וואסער-מאשין אויף א פלומפ אין גוטען צושטאנד ווערט געזוכט צו קויפען. די אדרעס צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע. 230

לאקאלען

צו פערמיטען א וואוינונג א שטוב מיט א קוך אויף דעם ערשטען שטאק אין פראנט אויף פראנציסקאנער גאס. צו ערפאהרען אויף פאמארסקא גאס 35 ביי צוקערמאן. 222

2 צימער און קוך מיט אלע בעקוועמ־ליכקייטען פון זאפארט צו פערמיטען ביים ווירט, לימאנאווסקיעגא 14. 226

א צימער מיט מעבעל און בעקוועמ־ליכקייטען איז אפצוגעבען אלס סובלאקא־טאר אדער פאר 2–3 פריילינס צו שלא־פען, קילינסקיעגא 30, וו. 15. 228

Do wynajęcia plac z murowanym budynkiem i elektrycznością Wiadomość ul. Lutomierska 41. Dozorca wskaże. Pośrednicy pożądani. 221

א געוועלב מיט וואוינונג צו פער־דינגען. צו ערפאהרען צעגעלניאנע 4 אין גאלאנטעריע-געשעפט. 231

2 פאבריקס-לאקאלען צו פערמיטען פון זאפארט. ביליג דירה-געלד. באזאר־נא 6 ביי פויערשטיין.

ס'ווערט געזוכט א וואוינונג 3–4 צימערן, געגענד נאוואמיעסקא, זגערזשער ביז 40, אגראדאווא און אלטשטאדט. אפערטען אין אדמ. אונטער „G“.

1 אדער 2 אנשטענדיגע יונגעלייט קענען בעקומען לאזשי ביי אנ'אינטעלי־גענטער פאמיליע געגען חודש-געלד. צו ערפאהרען פילסודסקיעגא 68, 2. שטאק, לינקס, וו. 16. 162

א מעבלירט צימער פריש רעמאנטירט פאר איין פערזאן מיט אלע בעקוועמליכקייטען, בעזונדערער אריינגאנג פון זאפארט אפצו־געבען, פיעטריקאווער 26, וו. 22.

Ogłoszenie
w sprawie dopłat, pobieranych przez Ubezpieczalnię Społeczną za porady i leki.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 28 grudnia 1933 r. o dopłatach za porady lekarskie, lekarstwa, środki lecznicze, pomocnicze i zabiegi lecznicze – **Ubezpieczalnia Społeczna pobiera od ubezpieczonych i kontynujących ubezpieczenie oraz członków ich rodzin następujące dopłaty:**

a) za każdą poradę lekarską po 20 groszy,
b) za każdy zabieg leczniczy po 10 groszy,
c) za każde lekarstwo, środek leczniczy i pomocniczy po 10 groszy,
d) za każdy specyfik farmaceutyczny i preparat organo-terapeutyczny po 30 groszy.

Jeżeli zabiegu leczniczego dokonywa się jednocześnie z poradą wówczas Ubezpieczalnia pobiera tylko 20 groszy.

Wymienione dopłaty ubezpieczony winien uskutecznić przez wykupienie odpowiednich znaczków przy zgłoszeniu się o świadczenia.

Znaczki te sprzedawane są na punktach pomocy lekarskiej.

Powyższe Rozporządzenie zwalnia ubezpieczonych od dopłat w następujących wypadkach:

a) chorób zakaźnych,
b) chorób ostrych,
c) chorób nagłych i spowodowanych wypadkiem oraz
d) dzieci do lat 3-ch we wszystkich przypadkach chorób.

Zabiegi chirurgiczne i zabiegi rozpoznawcze również są wolne od dopłat.

Lekarz ordynujący decyduje na podstawie obowiązujących przepisów, czy zgłaszający się po świadczenia uiszcza dopłatę, czy też nie uiszcza.

W wypadku gdy dopłata nie jest wymagana, zgłaszający się zachowuje u siebie wykupiony znaczek, by zużyć znaczek wówczas, gdy zajdzie tego potrzeba.

Dopłaty za lekarstwa pobierają apteki przy odbieraniu recept.

Ubezpieczeni, udający się po poradę lub lekarstwo, we własnym interesie winni zaopatrzyć się w znaczki dopłat.

Łódź, w styczniu 1934 r.

UBEZPIECZALNIA SPOŁECZNA w ŁODZI.

105

וויכטיג נייעס פאר דער יוד. בעפעלקערונג!

איהר דארפט שוין נישט טראגען קיין מאנדאט-מלבושים, חפל איך, דער לאנגיעהריגער בעשטעלטער שניידער פון יודישע לאנגע מלבושים האב ערעפענט א געשעפט פון

יודישע לאנגע מלבושים

פאר'ן זעלבען פרייז, וואס איז אנדערע געשעפטען בעצאהלט איהר פאר מאנדאט-ארבייט, בעקומט איהר בא מיר גוטע גאראנטירטע בעשטעלטע ארבייט. איך בעזיץ שטענדיג אויף לאגער: פּיינטער- און זומער-פאל־טענס נאך מעדערן, שלאפראק, בעקוועמע אנציגער פון די בעסטע קאמ־גארנע שטאפען, פיזשאמעס, יידענע ופּיצעס, אלפאקא-פאלטן־דעלעך, וואלענע און האלב-וואלענע מאנטעלעך, אלפאקא-טריקאטקעס פאר אויך פאר קינדער. איך נעם אן בעשטעלונגען פון די בעסטע בילליגער און מאטעריאלען אויך נאך אויסשטעלטע פאר התנים. אויס'ן פאר־לאנג ווערט אויסגעפערטיגט אין פערלויף פון 24 שעה. עלעס נור אפ־גענע אויספארבייטונג, דערפאר בילליגער ווי איבעראל.

— ווערקשטאט אויפ'ן ארט! — געדענקט די אדרעס! —

ה. ליסנער, לאדז, אגראדאווא 5
איז הויף פארטער לינקס.

בעמערקונג: זיכטיג פאר עלעגאנט-געקלײדעטע! און מיין ווערקשטאט ווערט אויסגעפערטיגט מלבושים לויט די נייעסטע פאסאנען. גאראנטירטע צופרידענקייט! — קומט און איבערציוגט אייך!

שייטלען
מיט פאריזער שריפטן און פארטיגע שייטלען ווערען פערשטעלט. און רעיעל אויסגעפיהרט אויף אנדולאציע און מאניקור ביי קערש, סקווערנאווא 15

לעכער
צו וועש און העמד־שקעס ווערן געמאכט שרודמיעסקא 8.

אמביליגסטע און רעעלסטע קויפט מען
מעטאַל-בעטען, מאטראצען אלער ארט
קינדער-וועגעלער
1898 זייט פין באשטייט

אין א גרויסען אויסוואהל. ווישימאטשקעס, איין־קאסטענס, פעלר-בעטען פאטענט „Perfekt“ א.ד.גל. ביי דער עלטסטער פירמע

J. B. WOŁKOWYSKI
פאבריקס-לאגער
Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70
צו בעדייטענד בילליגע פרייזען.

אַכטונג!
קראנקע אויף אסטמע, לעבער נירן און אנדערע ענליכע קראנקהייטען ווערען געהיילט מיט ספעציעלע
פאטענטירטע טהעע
(גרעזער)
צו בעקומען אין אפטייק-סקלאד ש. מעל, פראנטשישקאנער 20

געזונט איז אנ'אוצר
Primeros PREZERWATYWY
איז די גאראנטיע פארן געזונט

כירורגישער קאבינעט
Dra med.
M. Kantor
איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5
טעל. 112-22
נעהמט אן פון 1–3 און פון 6–8 אוו.
לעטשניצע-פרייזען.

כירורגישער קאבינעט
פון Dr. med.
A. FORSZANSKI
Piotrkowska 101
tel. 210-76
נעהמט אן פון 1–2 און פון 5–7 אוונט
אפעראציעס, אפאטרינקעס, קווארץ, דיאטערמיע א. ז. וו.
לעטשניצע-פרייזען.

LECZNICA
chorób uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס ארדינירען די דאקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

כירורגישער קאבינעט
D. med.
J. Szreiber
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אפעראציעס, אפאטרונקעס, הילס וישילעקעס א. א. וו.
נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אוו.
לעטשניצע-פרייזען.

כירורגישער קאבינעט
Dr. med. M.
Eljasberg
80 פיעטריקאווער 80
טעל. 117-87.
נעהמט אן פון 3–5 נאכמיטאג.

Dr.
J. DOBROWOLSKI
choroby skórne i weneryczne
Nawrot 2, tel. 118-04.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא–1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און פאר מיט פון די אנאנסען איז דער פערלאג ניט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביי נאכט.

נעקראלאגען 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט – 10 גר.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה: פאר'ן טעקסט–18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט–24 גר. אין דער זייט שפאלטען: אין טעקסט–40 . . . 60– . . . 4; זאגן טעקסט–12 . . . 18–. לויט דעם שטאנד 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 31.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman